

Socialnämnden

Socialnämndens sammanträde 2021-08-24

Plats och tid: Storskär/Norrskär , kl. 18:00
Kallade: Ledamöter
Underrättade: Ersättare
Meddela närvaro: Meddela närvaro till nämndens sekreterare, johanna.frunck@vaxholm.se.
Information: Ärendena har delats in i A- och B-ärenden. Detta innebär att de ärenden som är markerade med A inte kommer att föredras och att de ärenden som är markerade med B kommer att föredras under sammanträdet. Vid frågor om A-ärenden, kontakta gärna förvaltningen innan sammanträdet.

Ärende	Beskrivning	Föredragande
1 B	Justering och fastställande av föredragningslista	Ordföranden
2 B	Förvaltningen informerar	Agneta Franzén
3 A	Nedläggning av faderskapsutredning enligt 2 kap 7§ 3 st Föräldrabalken (1949:381)	Camilla Lundholm
4 A	Ekonomiskt utfall	Agneta Franzén
5 B	Återmitterat 2021-05-25-Granskning av kommunal hälso- och sjukvård, 2021	Kristina Mårtensson
6 A	Socialnämndens svar på revisionsrapport - föreningsbidrag Vaxholms stad 2021	Camilla Lundholm
7 A	Ej verkställda gynnande beslut kvartal 2	Jan Sjöström
8 A	Stimulansmedel uppdrag psykisk hälsa 2021	Madeleine Larsson
9 A	Utvärdering av Vaxholm stads strategi för det drogförebyggande arbetet	Madeleine Larsson
10 A	Redovisning av delegeringsbeslut 2021	Johanna Frunck

11 A	Utestående uppdrag 2021	Agneta Franzén
-------------	--------------------------------	-----------------------

Lena Hallberg (C)
Ordförande

Johanna Frunck
Sekreterare

s.3-5 undantagna publicering på hemsidan med hänvisning till sekretess.

Socialförvaltningen
Michael Holmström
Controller

Ekonomiskt utfall januari- juni 2021

Förslag till beslut

Informationen noteras till protokollet.

Ärendebeskrivning

Ekonomiskt utfall jan-juni 2021 SN

Sammanfattning av största avvikelserna på utfallet.

Utfallet för perioden jan-juni 2021 visar en positiv avvikelse på 5 869 tkr.

Individ och familjeomsorgen visar ett överskott (3 496 tkr) främst beroende på 1 808 tkr i överskott på försörjningsstöd och 1 460 tkr i överskott inom barn och unga till följd av lägre volymer.

Äldreomsorgen visar överskott på 3 799tkr. Detta i huvudsak beroende på lägre volymer externa platser särskilt boende, vilket lämnar ett överskott på ca 5 500 tkr. Överskottet motverkas av underskott på hemtjänst motsvarande ca -1 000 tkr. Underskottet på hemtjänsten består av ett överskott på myndighet på ca 700 tkr till följd av lägre volymer. Egen regi hemtjänst redovisar ett negativt utfall på – 1 700 tkr.

Funktionshinderomsorgen visar negativ avvikelse på -1 047 tkr till största del beroende på volymer LSS boende vuxna.

Individ och familjeomsorgen

Den positiva avvikelserna för individ och familjeomsorgen är 3 496 tkr för perioden. Överskottet är till största del kopplat till verksamheterna Försörjningsstöd (1 808 tkr) och barn och unga (1 460 tkr).

Flykting barn/vuxna

Utfallet för perioden visar ett negativt utfall med 508 tkr.

Funktionshinderomsorgen

Den negativa avvikelserna på -1 047 tkr inom verksamhetsområdet är till största del beroende verksamhetsområdet LSS utom personlig assistans (-1 765 tkr). Inom området är det insatsen Boende enligt LSS som står för den stora avvikelserna (-3 636 tkr). Ska här påminnas om den omföringen av budget som gjordes för att matcha tilldelning enligt standardkostnad. Det beloppet som fördes över från

Boende enligt LSS var ca 4 000 tkr för perioden jan-juni, detta innebär att verksamheten går något bättre än förväntat trots budgetavvikelsen.

Äldreomsorgen

Äldreomsorgen visar överskott på 3 799 tkr. Detta i huvudsak beroende på överskottet inom särskilt boende (4 780 tkr) vilket till största del är beroende på lägre volymer externa boendeplatser (5 500 tkr). Verksamheten särskilt boende egen regi lämnar ett underskott på ca -700 tkr.

Överskottet motverkas av underskott på hemtjänst motsvarande – 1 026 tkr. Underskottet på hemtjänsten består av ett överskott på myndighet (700 tkr) till följd av lägre volymer egen regi. Egen regi hemtjänst redovisar ett negativt utfall på – 1 700 tkr.

Belopp i Tkr	Utfall jan- juni 2021	Budget jan- juni 2021	Avvikelse utfall/budget
Förvaltningsledning OH Stab	-2 241	-3 002	762
Övrig OH myndighet och utförare	-7 553	-7 002	-551
Socialnämnd	-284	-300	17
Individ och Familjeomsorg	-5 894	-9 389	3 496
Försörjningsstöd	-3 190	-4 998	1 808
Barn och Unga	-1 982	-3 442	1 460
Vuxna/Missbruk	-626	-658	32
Familjerätt/Familjrådgivning	-96	-292	196
Flykting barn/vuxna	-498	10	-508
Funktionshinderomsorg	-24 808	-23 761	-1 047
LSS utom personlig assistans	-16 158	-14 394	-1 765
Personlig assistans LSS/LASS	-4 104	-4 289	185
Socialpsykiatri	-4 169	-4 876	707
Personlig ombud	-376	-202	-174
Äldreomsorg	-49 498	-53 297	3 799
Hemtjänst	-13 860	-12 834	-1 026
Dagverksamhet	-1 112	-915	-196
Korttidsboende	-2 439	-2 503	65
Särskilt boende	-31 203	-35 983	4 780
Öppen verksamhet äldre	-885	-1 062	177
Myndighetsutövning	-1 545	-1 479	-67
Turbundna resor	-614	-548	-66
Bostadsanpassning	-931	-931	0
Övrigt	-452	-421	-31
Bidrag till Föreningar	-113	-61	-52
Arbetsmarknadsåtgärder	-339	-360	21
Total	-92 772	-98 641	5 869

Bruttoredovisning SN totalt jan-juni 2021

Till skillnad från den vanliga rutan visar denna utfallet indelad på typ av intäkt/kostnad i stället för verksamhetsområde.

Intäkter/kostnader tkr	Utfall jan-juni	Budget jan-juni	Avvikelse jan-juni
3 Intäkter	15 034	13 646	1 388
4 Entrepr.&Konsulter&Bidrag	-40 058	-43 852	3 794
5 Kostnader För Arbetskraft	-52 022	-54 059	2 037
6 Övriga Verksamhetskostnader	-8 455	-7 308	-1 147
7 Övriga Verksamhetskostnader	-1 355	-1 119	-235
9 Internredovisning	-5 917	-5 949	32
Totalsumma	-92 772	-98 641	5 869

Kommenterar de större avvikelserna bland kostnadsslagen.

Intäkter

Något högre intäkter än budgeterat huvudsak beroende på ersättning för Covid.

Entreprenad, konsulter och bidrag

Visar positiv avvikelse på 3 794 tkr. Består till största delen på en positiv avvikelse för bidragskostnader från lägre kostnader ekonomiskt bistånd ca 1 800 tkr. Även ett överskott på entreprenad budgeten som till största del kommer från den lägre volymen av externa särskilt boendeplatser.

Kostnader för arbetskraft

Kostnadsslaget har en positiv avvikelse på 2 037 tkr. Hemtjänst ligger ca 1 600tkr över budget på personalkostnader medan särskilt boende och korttidsboende tillsammans ligger ca 3 000 tkr under sin budgeterade personalkostnad. Även familjehem bidrar till positiva avvikelser mot budget med lägre personalkostnader på ca 570 tkr.

Handlingar i ärendet

- Tjänsteutlåtande Michael Holmström 2021-08-18

Socialförvaltningen
Kristina Mårtensson
MAS/Kvalitetsstrateg

Granskning av kommunal hälso-och sjukvård på Vaxholms äldreboende

Förslag till beslut

1. Informationen noteras till protokollet.

Sammanfattning

Ärendet återremitteras i de delar som rör Vaxholms äldreboende med motiveringen att felaktigt underlag tidigare skickats ut. Efter återremiss har kontinuerligt förbättringsarbete genomförts avseende rutiner och riktlinjer.

Granskning av den kommunala hälso- och sjukvården på Vaxholms äldreboende har genomförts i förenklad form och syftet är att uppnå lärande, kvalitetssäkrande och en rapport om kvalitet och patientsäkerhet i den Hälso- och sjukvård som bedrivs.

Ansatsen för granskningen är att det är lika viktigt att hitta positiva och bra omständigheter likväl som att identifiera förbättringsområden. De brister som behöver åtgärdas är särskilt redovisade under rubriken "Bedömning och beslut från MAS" i granskningsdokumentet.

Granskningen är föranledd av fynd och data från den nationella granskning av äldreboenden som IVO genomfört under 2020.

Ärendebeskrivning

Granskning har genomförts av hälso- och sjukvården på Vaxholms äldreboende. Granskningsprotokoll har upprättats. Eftersom granskningen är genomförd i förenklad form måste resultatet betraktas utifrån de förutsättningarna.

Det bedrivs en god och säker hälso- och sjukvård på Vaxholms äldreboende. Verksamheten står inför verksamhetsförändringar då Vaxholms äldreboende 1/9 2021 ska byta utförare till Förenade Care

Bedömning

För Vaxholms äldreboende, som för närvarande drivs i egen regi, har de förbättringsområden som identifieras åtgärdats så att överlämningen till ny utförare kan genomföras med god kvalitet och hög patientsäkerhet.

Måluppfyllelse

För Vaxholms äldreboende, som för närvarande drivs i egen regi, har de förbättringsområden som identifieras åtgärdats så att överlämningen till ny utförare kan genomföras med god kvalitet och hög patientsäkerhet.

Finansiering

Inom ram

Förslagets konsekvenser

Förbättrad, och säkrare kommunal hälso- och sjukvård i Vaxholms stad.

Uppföljning och utvärdering

Uppföljning kommer att ske i ordinarie avtals- och verksamhetsuppföljningar.

Handlingar i ärendet

1. Underlag för granskning av verksamhet ur ett patientsäkerhetsperspektiv, Vaxholms äldreboende
2. Granskningsrapport, Hälso- och sjukvård vid Vaxholms äldreboende

Kopia på beslutet till:

För åtgärd, Vaxholms äldreboende: Camilla Lundholm, avdelningschef, Socialförvaltningen

För kännedom: Akten

Socialförvaltningen
Kristina Mårtensson
MAS

Granskningsrapport, Hälso- och sjukvård vid Vaxholms äldreboende

Bakgrund

Vaxholms äldreboende består av tre huskroppar som ligger i nära anslutning till varandra, men saknar förbindelse. Legitimerad hälso- och sjukvårdspersonal arbetar i alla tre huskropparna.

Vaxholms äldreboende består av sex avdelningar för personer med en demenssjukdom, en avdelning för personer med omfattande omvårdnadsbehov, en korttidsavdelning och en avdelning där biståndsbedömd dagverksamhet erbjuds dagtid, vardagar. Sammanlagt 83 platser, varav 5 är korttidsplatser. Samtliga dessa delar omfattas av kommunens hälso- och sjukvårdsansvar enligt Hälso- och sjukvårdslagen (SFS 2017:30) 12 kap. 1 §.

På Vaxholms äldreboende jobbar en verksamhetschef, enhetschefer, omsorgspersonal, sjuksköterskor, arbetsterapeut, fysioterapeut, en medarbetare med aktivitetsansvar och en kock. Majoriteten av omsorgspersonalen består av undersköterskor, resten är vårdbiträden. Omsorgspersonal ska ha en grundutbildning inom demenssjukdomar.

Läkare kommer till boendet en gång i veckan. Sedan flera år tillbaka är det Familjeläkarna i Saltsjöbaden AB som levererar läkartjänsten via uppdrag från Region Stockholm.

Granskningen är föranledd av fynd och data från den nationella granskning av äldreboenden som IVO genomfört under 2020, samt att få fram grunddata inför förestående övergång av verksamheten till Förenade Care.

Bedömning och beslut från MAS

En lång rad positiva intryck och goda exempel framkom vid granskningen. Dessa redovisas under rubriken "Sammanfattning". Vid granskningen framkom också förbättringsområden och utvecklingsmöjligheter som har följts upp och åtgärdats efter granskningen. Dessa redovisas under "Förbättringsområden, förslag och planerade/vidtagna åtgärder"

Med stöd av 7 kap. 20 § patientsäkerhetslagen (2010:659), PSL, ska Socialnämnden redovisa sin inställning till de brister som konstaterats. Redovisningen ska även innehålla de eventuella åtgärder som nämnden i sitt systematiska patientsäkerhetsarbete har vidtagit eller planerar att vidta för att komma till rätta med bristerna. Redovisningen ska innehålla uppgifter om när eventuella åtgärder genomfördes eller kommer att genomföras.

Metod

Granskningen är genomförd i form av gruppintervjuer med omvårdnadspersonal, chefer, sjuksköterskor och rehab-personal. Varje yrkesgrupp har intervjuats var för sig. Hälso- och sjukvårdsdokumentation samt social dokumentation har granskats hos 10 slumpvis utvalda patienter.

Se granskningsmall, bilaga 1.

Sammanfattning

Det bedrivs en god och säker vård och det finns tillräckliga förutsättningar för att ge en sakkunnig och omsorgsfull hälso- och sjukvård av god kvalitet.

Bemanningen bedöms vid granskningstillfället vara tillräcklig för att kunna ge god vård till de äldre. Det finns legitimerad personal på plats dygnet runt, vilket är positivt och en förbättring jämfört med tidigare då tillgång till nattsjuksköterska endast fanns via beredskap i hemmet. Legitimerad rehab-personal upplevs som synliga och närvarande vilket är positivt och upplevs som en trygghet av omvårdnadspersonalen.

Det finns tillgång till dietist på Vaxholms äldreboende i enlighet med de krav som finns i den regionala överenskommelsen "Sammanhållen överenskommelse om vård och omsorg för äldre". Överenskommelsen antogs 2015 av alla kommunerna i Stockholmsregionen.

Det finns tillgång till fotsjukvård när läkare skrivit remiss för detta.

Samtliga intervjuade beskriver verksamheten som fungerande och att den vård och omsorg som ges vid boendet och dagverksamheten är god på det stora hela taget.

Legitimerad personal träffas varje vardagsmorgon för en gemensam rapport och informationsutbyte. Detta är mycket positivt och har givit goda resultat och förbättrad kvalitet i verksamheten.

Sedan cirka ett år tillbaka används IT-systemet "Appva" för digitala signeringar och för viss informationsöverföring. Detta system har till stora delar förenklat flödet kring vissa planerade åtgärder som t.ex. läkemedelshantering, träningsprogram samt vissa sociala aktiviteter. Införandet av detta IT-stöd bedöms ha effektiviserat och förbättrat kvalitén i verksamheten på ett betydelsefullt sätt.

Förbättringsområden, förslag och planerade/vidtagna åtgärder

Omvårdnadspersonal kan inte läsa och ta del av den digitala hälso- och sjukvårdsjournalen vilket innebär mer jobb för legitimerad personal som måste säkerställa att viktig information når fram till all personal manuellt. Legitimerad personal har rutiner för hur detta skall ske patientsäkert genom att t.ex. skriva ut hälsoplaner, omvårdnadsplaner, rehab-planer etc. och förmedla till berörd personal. Rutinerna följs och är kända hos all personal men då det är många olika moment och papper som hanteras identifieras en risk för att information faller mellan stolarna. Det försvårar även att systematiskt kunna följa dokumentationen då vissa bitar dokumenteras på papper. I samband med övertagandet av Förenade Care kommer dokumentationssystemet bytas ut och de hinder/risker som identifierats är då avhjälpta.

Det saknas patientjournaler för de individer dagverksamheten har hälso- och sjukvårdsansvar för, detta är inget felaktigt då de saknar sjukvårdsinsatser i nuläget, det kan dock vara av värde att ha en journal upprättad om någons hälsotillstånd förändras och man snabbt vill få fram information.

Städningen upplevs som undermålig. Avtalsuppföljning och dialog med utförare Wimab pågår och förbättringar har vidtagits, t.ex. att det numera alltid är två personer som städar. Uppföljning sker fortlöpande.

Det saknas en gemensam metod för personalens kommunikation gällande förändrade hälsotillstånd hos patienter vilket kan leda till missförstånd och felaktigheter. Det finns olika system och metoder för att säkerställa kommunikationen som används inom vården, socialstyrelsen förespråkar att alla personal inom hälso och sjukvård använder sig av SBAR eller liknande. Utbildning i SBAR är planerad för all personal på boendet under hösten.

I vissa delar uttrycks också oro kring viss personals förmåga att förstå, och uttrycka sig på, svenska språket ibland muntligt men framförallt skriftligt.

Rehabiliteringsperspektivet behöver stärkas vid läkarbesöken på boendet för att minska och förebygga fallolyckor effektivt. Vid granskningen ses vissa brister i hur de fallförebyggande åtgärderna efterlevs av personal. Boendet har infört flera specifika åtgärder som har gett resultat i minskade fall. Bla specifika fallronder med läkare, signeringslistor för rörelselarm och förtydligat rutiner i området.

Det finns ett behov och en önskan om utbildning och nya kunskaper både hos legitimerad personal och hos omvårdnadspersonal. Framför allt efterlyses kunskaper kring demens och utmanande beteenden. Som ett led i att stärka och lyfta kunskapsnivån hos personalen på boendet har en grundutbildning i psykiatri planerats köpas in. Utbildningen är specifikt riktad mot psykiatri hos äldre.

Uppföljning och utvärdering

Kristina Mårtensson, MAS, har varit delaktig i denna granskning och kommer att följa upp och utvärdera de åtgärder som vidtas, samt fortsatt följa förutsättningarna för att ge en sakkunnig och omsorgsfull hälso- och sjukvård av god kvalitet.

Socialförvaltningen
Camilla Lundholm
Avdelningschef

Socialnämndens svar på revisionsrapport föreningsbidrag Vaxholms stad 2021

Förslag till beslut

Svar på revisionsrapport-Föreningsbidrag Vaxholms stad 2021, godkänns som nämndens eget och överlämnas till revisionen.

Socialnämnden föreslår kommunstyrelsen tillstyrka kommunfullmäktige besluta

Informationen noteras till protokollet.

Sammanfattning

De förtroendevalda revisorerna i Vaxholms stad, har uppdragit till PwC att granska hanteringen av föreningsbidrag. Syftet med granskningen har varit att bedöma om rutinerna för beviljande av föreningsbidrag är ändamålsenliga och att det finns förutsättningar för en tillräcklig intern kontroll i hanteringen av bidrag till föreningar.

Efter genomförd granskning görs den sammanfattande bedömningen att de rutiner och tillämpningen av dessa inte är helt ändamålsenlig och den interna kontrollen i hanteringen av bidrag till föreningar inte är tillräcklig.

Sammantaget ställer sig socialnämnden bakom den återkoppling som revisionen lämnat gällande hantering av föreningsbidrag och avser utveckla rutiner och riktlinjer rörande föreningsbidrag och uppföljning av dessa.

Ärendebeskrivning

De förtroendevalda revisorerna i Vaxholms stad, har uppdragit till PwC att granska hanteringen av föreningsbidrag. Syftet med granskningen har varit att bedöma om rutinerna för beviljande av föreningsbidrag är ändamålsenliga och att det finns förutsättningar för en tillräcklig intern kontroll i hanteringen av bidrag till föreningar.

Granskningen har omfattat riktlinjer och rutiner inom området och om dessa omfattar uppföljning och kontroll av beviljade/utbetalda bidrag och om hänsyn tas till jämställdhetsperspektivet.

Efter genomförd granskning görs den sammanfattande bedömningen att de rutiner och tillämpningen av dessa inte är helt ändamålsenlig och den interna kontrollen i hanteringen av bidrag till föreningar inte är tillräcklig.

För att utveckla verksamheten och stärka den interna kontrollen lämnas följande rekommendationer från de förtroendevalda revisorerna:

- Att se över riktlinjer och rutiner för föreningsbidrag/-ersättning för att säkerställa att dessa är ändamålsenliga och aktuella.
- Att säkerställa att det finns tillräckliga kontroller som säkerställer att utbetalt bidrag används för avsett ändamål.
- Att säkerställa att det finns riktlinjer och rutiner för återrapportering av samtliga typer av bidrag/-stöd.
- Att säkerställa att återrapportering av beslutade bidrag sker enligt riktlinjer till respektive ansvarig nämnd.
- Att pröva behovet av mål kopplat till jämställdhet gällande bidragsgivningen, samt lämplig uppföljning av dessa.

Revisionen önskar få svar på vilka åtgärder som kommer att vidtas med anledning av granskningens resultat och lämnade rekommendationer.

Revisionen har överlämnat rapporten till Barn- och utbildningsnämnden, Socialnämnden, Nämnden för teknik, fritid och kultur samt Kommunstyrelsen för yttrande senast den 20 september 2021 och till Kommunfullmäktige för kännedom.

Socialnämndens svar

Socialnämnden har riktlinjer och rutiner som grund för utbetalning av föreningsbidrag vilka kan ses över och revideras på de punkter det behövs, vilket skapar en säkrare hantering. En genomgång av befintliga riktlinjer och rutiner kommer att göras.

Säkerställande av att utbetalningen sker till rätt förening behöver förbättras genom rutiner för hur samverkan med ekonomifunktionen ska genomföras är något som socialnämnden ställer oss bakom. Socialnämnden arbetar fram en rutin för hur detta säkerställs.

Socialnämnden ställer sig bakom att säkerställa att det finns riktlinjer och rutiner för återrapportering av föreningsbidrag. Återrapporteringen sker i nuläget en gång per år genom årsredovisningen och verkshetsberättelsen från föreningarna. Socialnämnden initierar till att få en mer specificerad återrapportering över vad föreningarna använt föreningsbidragen använts till.

Uppföljningen av föreningsbidrag till socialnämnden kan förbättras. Socialnämnden efterfrågar det inte i dagsläget, men är något som kan införas för att säkerställa att föreningsbidragen används till det de är avsedda för. En specifikation över vad bidraget ska användas till kan införas i ansökningsformuläret som föreningarna lämnar in. Uppföljning kan sedan göras utifrån inkomna ansökningar och motiveringar.

Kommunövergripande mål och riktlinjer för utbetalning av föreningsbidrag ur ett jämställdhetsperspektiv bör framarbetas. Kommunövergripande mål och riktlinjer för utbetalning av föreningsbidrag ur ett jämställdhetsperspektiv bör även det framarbetas. Ett pågående arbete med strategi för Agenda 2030 pågår, där jämställdhet är inkluderat.

Sammantaget ställer sig socialnämnden bakom den återkoppling som revisionen lämnat gällande hantering av föreningsbidrag.

Handlingar i ärendet

Tjänsteutlåtande, 2021-08-16

Revisionsrapport Föreningsbidrag Vaxholms stad 2021

Missiv från revisionen - Föreningsbidrag Vaxholms stad 2021

Kopia på beslutet till:

För åtgärd: Anders Haglund, ordförande revisionen.

För kännedom: Camilla Lundholm, sf

Granskning av föreningsbidrag

Vaxholms stad

Revisionsrapport
Maj 2021

*Projektledare
Ida Pelli*

Sammanfattning

Syftet med granskningen är att bedöma om rutinerna för beviljande av föreningsbidrag är ändamålsenliga och att det finns förutsättningar för en tillräcklig intern kontroll i hanteringen av bidrag till föreningar.

Granskningen omfattar riktlinjer och rutiner inom området och om dessa omfattar uppföljning och kontroll av beviljade/utbetalda bidrag och om hänsyn tas till jämställdhetsperspektivet.

Efter genomförd granskning görs den sammanfattande revisionella bedömningen att de rutiner och tillämpningen av dessa inte är helt ändamålsenlig och den interna kontrollen i hanteringen av bidrag till föreningar inte är tillräcklig.

Bedömningen är en sammanfattning av de för granskningen uppställda revisionsfrågor som redovisas på följande sidor.

Sammanfattande bedömningar utifrån revisionsfrågor

1. Finns dokumenterade riktlinjer och rutiner som ligger till grund för beslut och utbetalning av föreningsbidrag?

Delvis

Bedömningen baseras på att det finns riktlinjer för föreningsstöd, men att det saknas riktlinjer för fördelning av övriga bidrag. Vi noterar att regler för bidrag för nämnden för teknik, kultur och fritid är daterade 1998. Det finns, utöver styrande dokument, ansökningsblanketter för samtliga föreningsbidrag och kulturbidrag. Riktlinjerna för utdelning av kulturstipendium kan dock förtydligas. Av socialnämndens riktlinjer framgår krav samt urvalskriterier tydligare. Barn- och utbildningsnämnden saknar riktlinjer för utbetalning av ersättning till föreningar, vidare föregås inte ersättningen av en ansökan utan betalas ut som en kompensation till föreningen.

2. Finns kontroller som säkerställer att utbetalningar sker till rätt förening och i enlighet nämndens beslut?

Delvis

Bedömningen baseras på att det saknas nedtecknade rutiner för hur kontroller för utbetalning av föreningsstöd ska ske. Dock sker utbetalning av respektive ekonomifunktion, där kontrollmoment för bl.a. attestregler följs upp för både nämnden för teknik, kultur och fritid och socialnämnden. Det saknas dock en enhetlig hantering för hur förvaltningen samverkar med ekonomifunktionen för att säkerställa att utbetalning sker till rätt förening, där vissa uppger att det finns en löpande dialog medan andra inte har den kontrollen.

3. Omfattar kontrollerna uppföljning av att utbetalda föreningsbidrag används till det ändamål som de beviljats för?

Delvis

Bedömningen baseras på att det i varierad utsträckning finns nedtecknade rutiner för kontroll av föreningsbidrag och exempelvis vilka krav som finns på återrapportering. Vissa bidragstyper inom nämnden för teknik, kultur och fritid saknar krav på återrapportering och redovisning, och för socialnämnden saknas krav på återrapportering för de föreningar som inte återkommande ansöker om bidrag, vilket gör det svårt att följa upp att bidraget använts till avsett ändamål. Det uppges av samtliga intervjuer att kontroller till viss del sker genom dialog med berörda föreningar, men att detta inte är systematiserat eller dokumenterat.

Sammanfattande bedömningar utifrån revisionsfrågor

4. Redovisas uppföljning och återrapportering av bidrag till nämnden?

Nej

Bedömningen baseras på att återrapportering och uppföljning av bidrag inte redovisas till någon av nämnderna. Viss information når socialnämnden då dessa beslutar om själva fördelningen, dock inte rörande uppföljning av bidragen. Av intervjuer framgår att nämnderna inte efterfrågat någon redovisning.

5. Finns regler kring jämställdhet vid utbetalning av föreningsbidrag? Görs någon uppföljning av detta perspektiv?

Nej

Bedömningen baseras på att det, förutom för kulturbidrag, saknas regler kring jämställdhet vid utbetalning av föreningsbidrag. Viss uppföljning sker av konsupplad statistik, men inte kopplat till specifika krav.

6. Finns särskilda regler, målsättningar etc avseende jämställdhetsfrågor kopplade till bidragsgivningen?

Nej

Bedömningen baseras på att det saknas regler, målsättningar och liknande för jämställdhetsfrågor. I viss utsträckning är det något som beaktas i fördelning av bidrag, men detta är inte reglerat eller systematiserat. Det finns en viss uppföljning för barn- och utbildningsnämnden kopplat till jämställdhet inom ramen för arbete med Agenda 2030, men det är inte specifikt kopplat till föreningsbidrag. Vi noterar att det pågår ett arbete med en kommunövergripande strategi för Agenda 2030, vilket inkluderar bl.a. jämställdhet.

Sammanfattning, forts.

Bedömningen baserar sig framförallt på följande iakttagelser:

- Det finns flera nämnder som administrerar föreningsbidrag/-stöd, och dessa har i olika utsträckning riktlinjer och rutiner kring villkor för ansökan om bidrag.
- Vem som får besluta om fördelning av bidrag skiljer sig åt mellan nämnderna, där vissa nämnder fattar beslut om fördelning medan andra hanterar dessa som verkställighet eller på delegation.
- Det finns i varierad utsträckning krav på återrapportering för utbetalda bidrag, där vissa former av stöd helt saknar krav på återrapportering.
- Nämnderna får i olika utsträckning information om utbetalda bidrag. Vissa nämnder får sammanställningarna i sin helhet, medan andra får information muntligt eller indirekt via t.ex. verksamhetsberättelsen. Av intervjuer framgår att nämnderna inte efterfrågat rapportering av bidrag/-stöd.
- Det saknas mål kring jämställdhet för föreningsbidragen. Den uppföljning som i viss mån görs av t.ex. könsuppdelad statistik är inte systematiserad, och bygger inte på några mål eller regler kring föreningsstöd.

Rekommendationer

För att utveckla verksamheten och stärka den interna kontrollen lämnas följande rekommendationer:

- Att se över riktlinjer och rutiner för föreningsbidrag/-ersättning för att säkerställa att dessa är ändamålsenliga och aktuella.
- Att säkerställa att det finns tillräckliga kontroller som säkerställer att utbetalt bidrag används för avsett ändamål.
- Att säkerställa att det finns riktlinjer och rutiner för återrapportering av samtliga typer av bidrag/-stöd.
- Att säkerställa att återrapportering av beslutade bidrag sker enligt riktlinjer till respektive ansvarig nämnd.
- Att pröva behovet av mål kopplat till jämställdhet gällande bidragsgivningen, samt lämplig uppföljning av dessa.

Innehållsförteckning

1.	Inledning	08
2.	Granskningsresultat	11
3	Samlad bedömning	28
4.	Bilagor	32

1

Inledning

Inledning

Bakgrund

Inom kultur- och fritidsområdet hanteras stora utbetalningar i form av bidrag till föreningar. Nivåerna skiljer sig åt i Sveriges kommuner och bygger på lokalt antagna riktlinjer. Ur ett styrningsperspektiv såväl som ur ett medborgarperspektiv är det av stor vikt att bidragsgivningen styrs av tydliga och ändamålsenliga riktlinjer och policys. Av dessa bör det framgå hur beslut om bidrag ska fattas samt villkor för uppföljning och kontroll av att lämnade bidrag brukas i enlighet med beviljad ansökan.

En tillförlitlig och säker hantering av dessa bidrag är viktig ur flera aspekter. En bristande intern kontroll på området medför ökad risk för oegentligheter och i förlängningen förtroendeskadliga konsekvenser för kommunen.

Revisorerna har utifrån väsentlighet och risk beslutat att genomföra en granskning i form av en kartläggning av stadens hantering av föreningsstöd och genomgång av styrande dokument.

Syfte och revisionsfrågor

Syftet med granskningen är att bedöma om rutinerna för beviljande av föreningsbidrag är ändamålsenliga och att det finns förutsättningar för en tillräcklig intern kontroll i hanteringen av bidrag till föreningar.

Följande revisionsfrågor ska besvaras i granskningen:

- Finns dokumenterade riktlinjer och rutiner som ligger till grund för beslut och utbetalning av föreningsbidrag?
- Finns kontroller som säkerställer att utbetalningar sker till rätt förening och i enlighet nämndens beslut?
- Omfattar kontrollerna uppföljning av att utbetalda föreningsbidrag används till det ändamål som de beviljats för?
- Redovisas uppföljning och återrapportering av bidrag till nämnden?
- Finns regler kring jämställdhet vid utbetalning av föreningsbidrag? Görs någon uppföljning av detta perspektiv?
- Finns särskilda regler, målsättningar etc avseende jämställdhetsfrågor kopplade till bidragsgivningen?

Inledning

Revisionskriterier

Kommunens riktlinjer och regler inom området.
Kommunen mål avseende jämställdhetsperspektivet.

Avgränsning

Granskningen omfattar revisionsfrågorna på föregående sida. Granskningen omfattar inte någon fördjupad granskning/verifiering av efterlevanden till riktlinjer och rutiner i specifika bidrag.

Metod

Förstudien har genomförts genom insamlande av styrande och stödjande dokument, samt insamling av uppgifter kring ekonomi och statistik. En sammanställning av underlag återfinns i bilagan.

Intervjuer har skett med följande funktioner:

- Fritidschef
- Gatu- och parkchef
- Kulturansvarig
- Bibliotekschef
- Administratör
- Ungdomssamordnare
- Tf enhetschef utveckling och stöd
- Utförarchef

Samtliga intervjuade har haft möjlighet att faktakontrollera rapportens innehåll.

2

Granskningsresultat

Granskningsresultat

Vaxholms stads bidragsorganisation

Vaxholm stad har ett antal olika bidrag och stöd till föreningar. Dessa hanteras av flera olika nämnder, där teknik-, fritid- och kulturnämnden (TKFN) hanterar merparten av bidragen. Dock finns även viss bidragshantering på socialnämnden och även i mindre omfattning på barn- och utbildningsnämnden.

Av *Reglemente för nämnden för teknik, fritid och kultur*, 2019-02-18, framgår att nämnden ansvarar för bidragsgivning till ideella föreningar inom kultur, fritids- och idrottssektorn. Det finns även ett kulturstipendium som fördelas ut en gång per år. Av *Sammanställning bidrag 2021* framgår exempelvis att bidrag betalats ut till Vaxholm Roddförening och Vaxholm scoutkår. För kulturbidrag framgår av *Sammanfattning kulturbidrag 2020* att tex Fästningsmuseet och Kulturum beviljats medel.

I *Reglemente för socialnämnden*, 2019-02-18, framgår att nämndens ansvar utifrån tex socialtjänstlagen. Av intervjuer framgår att nämnden förvaltar föreningsbidrag för organisationer som har bärighet på nämndens uppdrag. I tjänsteutlåtandet *Föreningsbidrag 2021*, 2020-02-25, framgår bland annat att föreningar såsom BRIS, Brottsofferjouren och SPF seniorerna i Vaxholm tar del av bidrag från socialnämnden.

I *Reglemente för barn- och utbildningsnämnden*, 2019-02-18, framgår att ansvar för bla aktivitetsansvar och fritidsverksamhet. Av intervjuer framgår att nämndens förvaltning administrerar ersättningar till föreningar som genomför lovaktiviteter. Vi noterar att ersättning till dessa föreningar inte är sökbara föreningsbidrag, utan enligt intervjuer ges som en arvodeskompensation till de föreningar som genomför aktiviteter. Av underlaget *Poster lovaktiviteter 2020-2021* framgår att ersättning bla betalats ut för sommarlovsaktiviteter i vattenskidor, golf och kanot.

Granskningsresultat

Revisionsfråga 1: Finns dokumenterade riktlinjer och rutiner som ligger till grund för beslut och utbetalning av föreningsbidrag?

lakttagelser

Nämnden för teknik, fritid och kultur

I *Regel för bidragsgivning*, 1998-01-01, framgår bestämmelser för kommunala bidrag som fördelas till ideella idrotts- och friluftsföreningar. Av regeln framgår bla att bidragen syftar till att skapa förutsättningar för ett rikt och varierat fritidsutbud. Enligt regeln får endast ideella föreningar som är registrerade hos Vaxholm stad ansöka om bidrag. Utöver det finns krav på bla minst antal medlemmar, och att de medlemmar som bor i kommunen utgör grund för att beräkna bidraget. Det finns primärt tre typer av bidrag och specifika ansökningsblanketter som ställer upp krav för respektive bidragstyp.

Aktivitetesbidrag kan betalas ut till förening/organisation för aktiviteter som genomförs enligt de regler som gäller för statsbidragsberättigad lokal verksamhet. Det betyder en ledarledd sammankomst med minst fem deltagare i åldern 7 - 20 år, under minst en timme. Föreningen ska enligt kraven föra närvaro på särskilda närvarokort, vilka ska arkiveras i minst fyra år. Ansökan kan göras två gånger per år, inför kommande termin. Bidragssumman består av en fast summa på 25 kr/verksamhetstillfälle. Ansökningsblanketten ska bla innehålla information om antal sammankomster, antal deltagare och tidsperiod. Det finns också ett **vänortsbidrag** som riktar sig till föreningsmedlemmar som genomför utbyte med stadens två vänorter. Ansökan ska bla innehålla information om vänorganisation samt plats, tid och anledning till utbytet. Ansökan kan göras löpande under året. Av intervjuer framgår att samtliga föreningar som söker om föreningsbidrag också blir beviljade stöd. Det har därför inte funnits behov av tex riktlinjer för prioritering. De regler för bidrag som finns uppges utgöra ett tillräckligt stöd för beslut om fördelning, även om det tex först diskussioner om ev justering av de fasta summorna.

Utöver ovan nämnda bidrag kan föreningar också ansöka om "**övriga bidrag**", exempelvis start av förening. Det framgår vidare av intervjuer att övriga bidrag kan sökas för diverse ändamål, och att fördelningen av dessa sker efter att övriga bidrag fördelats. Den kvarvarande summan för de föreningar som sökt övriga bidrag fördelas då utifrån hur förvaltningen bedömer behovet, enligt intervjuer, tex utifrån hur många övriga föreningar som ansökt och om de beviljats stöd tidigare. Det saknas nedtecknade riktlinjer som beskriver hur fördelning av övriga bidrag ska ske.

Granskningsresultat

Revisionsfråga 1: Finns dokumenterade riktlinjer och rutiner som ligger till grund för beslut och utbetalning av föreningsbidrag?

lakttagelser

Teknik, fritid och kulturnämnden, forts.

Lokalbidrag ger en förening möjlighet att hyra en egen lokal om kommunala lokaler och anläggningar inte finns, eller om det finns särskilda skäl. Lokalbidrag kan också betalas ut om föreningen har en egen lokal när kommunala lokaler inte finns att tillgå. Några av kraven för att få lokalbidrag är att anläggningen/lokalen används för föreningsverksamhet och att eventuella hyresintäkter frånräknas utgående bidrag i samband med årsredovisningen. Ansökningsblanketten ska bla innehålla information om lokalen, tex storlek, nyttjandegrad och specifikation av bidragsgrundande kostnader såsom hyra och vatten. Enligt intervjuer kan föreningar få ut maximalt 30% av ansökt summa för lokalbidrag. Ansökan görs en gång per år.

Vaxholm delar även ut **kulturbidrag** för att främja kulturaktiviteter. Av underlaget *Kulturprogram samt bidragsbestämmelser*, 2011-06-09, framkommer dels en beskrivning av att tex samverkan mellan kulturarrangörer stimuleras. Av bidragsbestämmelserna framgår att kulturstöd särskilt ska riktas till aktiviteter/verksamheter som dels är i enlighet med Vaxholms stads kulturprogram, och dels de som riktar sig till barn och ungdomar eller äldre. Av ansökningsblanketten ska bland annat konstform, målgrupp och beskrivning av projektet fyllas i. Ansökan om kulturbidrag görs en gång per år. Det finns även ett kulturstipendium som delas ut årligen, där det av information på hemsidan Stöd, bidrag och stipendier framgår att bidraget bla syftar till att stödja/uppmuntra personer eller grupper med konstnärlig begåvning som är födda, uppvuxna eller bosatta i Vaxholm stad. Ansökan om stipendium görs en gång per år.

Av intervjuer framgår att riktlinjerna är ett tydligt stöd för att tex göra prioriteringar av bidragsansökningar. Ett urval görs av kulturansvarig, tillsammans med stadsbyggnadschef samt administratör, utifrån bestämmelserna. Samråd sker även med Vaxholms kulturråd, som består av representanter från kulturföreningar och kommunen, för både bedömning av kulturbidrag och stipendiefördelning. För kulturstipendium framgår att personer som precis påbörjat högre kulturella utbildningar är prioriterade, men att detta inte är en nedskrivna rutin.

Granskningsresultat

Revisionsfråga 1: Finns dokumenterade riktlinjer och rutiner som ligger till grund för beslut och utbetalning av föreningsbidrag?

lakttagelser

Socialnämnden

Av *Riktlinjer för bidrag till föreningar inom socialnämndens verksamhetsområde*, 2016-05-17, framgår att nämndens föreningsbidragen bland annat syftar till att främja föreningarnas förutsättningar att erbjuda aktiviteter/verksamheter som komplement till socialtjänstens verksamhet. Av riktlinjen framgår villkor för bidragen, bland annat att föreningen ska ha verksamhet som riktar sig till en grupp som är relevant för socialnämndens ansvarsområde. Ansökan ska innehålla bla organisationsnummer, en beskrivning av föreningens mål/inriktningar, information om antal medlemmar, verksamhetsberättelse och resultat- och balansräkning.

För bedömning vid fördelning av medel finns en beskrivning av vilka faktorer som beaktas, bland annat antal medlemmar. Enligt intervjuer gör förvaltningen ett förslag utifrån riktlinjerna, i dialog med socialnämndens presidium, inför att förslaget går till nämnden för beslut. Vidare framkommer av intervjuer att det är samma föreningar som årligen ansöker om bidrag och att samtliga som söker också får bidrag. Det har därför inte funnits behov av tydligare riktlinjer för exempelvis urval.

Barn- och utbildningsnämnden

Av *Ungdomsverksamheten i Vaxholm, verksamhetsplan 2020/2021*, framgår att utbildningsförvaltningens enhet för samverkan och stöd ansvarar för att erbjuda hälsofrämjande och socialt stödjande aktiviteter, vilket inbegriper exempelvis lovaktiviteter. Enligt intervjuer sker kontakt med föreningar, samt vissa privata utförare, för att anordna aktiviteter under loven.

Enligt intervjuer går kommunen för planering av sommarlovsaktiviteter ut till samtliga föreningar i kommunen, och ett antal privata utförare, för att se intresset av att anordna aktiviteter. De föreningar som ordnar aktiviteter har möjlighet att få arvode för utförd aktivitet. Fördelningen av arvode sker, enligt intervjuer, utifrån bla antal som deltar på aktiviteten och antal tillfällen. Dock finns inga nedtecknade riktlinjer eller rutiner för hur arvoden ska beräknas eller betalas ut. Vi noterar också att det inte är föreningar som ansöker om bidrag, utan att de arvoden som betalas ut enligt intervjuer är i form av en kompensation till föreningen. För de privata utförarna sker betalning utifrån de antal platser kommunen har bokat, och hanteras som en direktupphandling. Det ligger utanför denna gransknings område att granska förfarandet för direktupphandlingar av lovaktiviteter.

Granskningsresultat

Revisionsfråga 1: Finns dokumenterade riktlinjer och rutiner som ligger till grund för beslut och utbetalning av föreningsbidrag?

Bedömning

Revisionsfråga 1: Delvis.

Bedömningen baseras på att det finns riktlinjer för föreningsstöd, men att det saknas riktlinjer för fördelning av övriga bidrag. Vi noterar att regler för bidrag för TKF nämnden är daterade 1998. Det finns, utöver styrande dokument, ansökningsblanketter för samtliga föreningsbidrag och kulturbidrag som ställer upp riktlinjer och rutiner. Riktlinjerna för utdelning av kulturstipendium kan förtydligas. Av socialnämndens riktlinjer framgår krav samt urvalskriterier tydligare. Barn- och utbildningsnämnden saknar riktlinjer för utbetalning av ersättning till föreningar, dock föregås inte ersättningen av en ansökan utan betalas ut som kompensation till föreningen.

Granskningsresultat

Revisionsfråga 2: Finns kontroller som säkerställer att utbetalningar sker till rätt förening och i enlighet med nämndens beslut?

lakttagelser

Nämnden för teknik-, fritid- och kultur

Av *Regel för bidragsgivning*, 1998-01-01, framgår att de föreningar som tagit del av bidrag ska lämna en redovisning av bidraget. Det saknas riktlinjer för kontroller av utbetalning av bidrag. Av TFK nämndens *Internkontrollplan 20201*, 2020-09-30, framgår ingen kontroll som är specifikt kopplad till utbetalning av föreningsbidrag. Dock är en identifierad risk "Attestreglerna efterlevs inte", som har ett tillhörande kontrollmoment om att kontering och attest ska stämma överens med kontoplan och attestordning, samt att utbildning ska genomföras med bla nya chefer. Det är economicontrollern som ansvarar för kontrollen. Enligt intervjuer sker kontroller av på samma sätt som övriga utbetalningar, och hanteras av economicontroller.

Av *Delegeringsordning för nämnden för teknik, fritid och kultur*, 2020-04-06, framgår att tex gatu- och parkchef har delegation att besluta om samtliga frågor som hanteras av tekniska enheten med undantag som uppges i en förbehållslista. Det framgår vidare att stadsbyggnadschef får besluta i ärenden som avser kultur och biblioteksfrågor. I *Vidaredelegering inom ansvarsområdet för nämnden för teknik, fritid och kultur*, 2020-11-25, framgår exempelvis att bidrag till föreningar är delegerat till handläggande tjänsteperson. Enligt intervjuer delges inte utbetalning av bidrag nämnden, tex genom de *Sammanställning bidrag*, som vi tagit del av. Nämnden uppges få information om utbetalning utifrån den ekonomirapportering som görs i exempelvis delårsrapporter och årsredovisning.

Gällande utbetalning av kulturbidrag framgår det av *Kulturprogram samt bidragsbestämmelser*, 2011-06-09, att redovisning av projekt ska göras senast två månader efter att projektet avslutats. Det saknas riktlinjer för kontroller av utbetalt bidrag. Enligt intervjuer görs en utanordning av administratör inför utbetalning av kulturstöd, som sedan hanteras av stadsbyggnadschef och economicontroller. Det sker ingen ytterligare kontroll för utbetalning av föreningsbidrag. Enligt intervjuer delges inte utbetalningar av kulturbidrag till nämnden, tex genom den *Sammanfattning kulturbidrag 2020*, som vi har tagit del av. Av riktlinjerna framgår att stödet omedelbart ska återbetalas om verksamheten som beviljats stöd skjuts upp eller förändras avsevärt. Enligt intervjuer har det inte skett att kommunen återkrävt medel.

Granskningsresultat

Revisionsfråga 2: Finns kontroller som säkerställer att utbetalningar sker till rätt förening och i enlighet med nämndens beslut?

lakttagelser

Socialnämnden

Av *Riktlinjer för bidrag till föreningar inom socialnämndens verksamhetsområde*, 2016-05-17, framgår att föreningar i sin ansökan ska lämna in bla årsmötesprotokoll, verksamhetsberättelse, verksamhetsplan och budget samt resultat-och balansräkning. Det framgår inte några riktlinjer för kontroll av utbetalning av bidrag.

Av intervjuer framgår att kontroller för utbetalning sker av ekonomienheten. Av socialnämndens Internkontrollplan 2021 framgår dock samma identifierade risk som för TFK "Attestreglerna efterlevs inte", som har ett tillhörande kontrollmoment om att kontering och attest ska stämma överens med kontoplan och attestordning. Det finns dock inga specifika kontrollmoment för utbetalning av föreningsbidrag.

Enligt *Delegeringsordning för socialnämnden*, 2019-09-17, saknas information om bidrag till förening och hur detta ska återrapporteras. Enligt intervjuer fattar dock nämnden beslut om fördelning av bidrag, och får då information om föreslagen fördelning och tänkt utbetalning, exempelvis genom tjänsteutlåtandet *Föreningsbidrag 2021*, 2020-02-25. Av tjänsteutlåtande *Bevilja föreningsbidrag utan årsmötesprotokoll*, 2020-04-13, framgår att nämnden i år tagit beslut om att frångå principen om att årsmöte ska ha hållits inför utbetalning av bidrag. Detta beror på att pandemin gjort det svårt för flera föreningar att hålla årsmöte enligt plan. Beslutet inkluderar att även om föreningsbidrag betalas ut ska föreningen inkomma med handlingar från årsmötet snarast, då föreningen annars blir återbetalningsskyldig. Enligt intervjuer har nämnden inte hittills gjort något krav på återbetalning av bidrag.

Barn- och utbildningsnämnden

Enligt *Delegeringsordning för barn- och utbildningsnämnden*, 2020-04-27, saknas information om ersättning till föreningar och hur detta ska återrapporteras. Av *Ungdomsverksamheten i Vaxholm, verksamhetsplan 2020/2021* framgår ett mål om budget i balans, men i övrigt saknas information om kontroll av utbetalningar till föreningar. Enligt intervjuer sker själva utbetalningen av ekonomiavdelningen på förvaltningen. Dock sker alltid en dialog mellan förvaltningen som beslutar om fördelning av medel och ekonomiansvarig, för att säkerställa att pengarna betalas ut till rätt förening. En gång per termin sker även en avstämning med ekonomiansvarig, där utbetalningar går igenom i detalj och stäms av mot budget.

Granskningsresultat

Revisionsfråga 2: Finns kontroller som säkerställer att utbetalningar sker till rätt förening och i enlighet med nämndens beslut?

Bedömning

Revisionsfråga 2: Delvis.

Bedömningen baseras på att det saknas nedtecknade rutiner för hur kontroller för utbetalning av föreningsstöd ska ske. Dock sker utbetalning av respektive ekonomifunktion, där kontrollmoment för bla attestregler även följs upp för både TFK-nämnden och socialnämnden. Det saknas en enhetlig hantering för hur förvaltningen samverkar med ekonomifunktionen för att säkerställa att utbetalning sker till rätt förening, där vissa uppger att det finns en löpande dialog medan andra inte har den kontrollen.

Granskningsresultat

Revisionsfråga 3: Omfattar kontrollerna uppföljning av att utbetalda föreningsbidrag används till det ändamål som de beviljats för?

lakttagelser

Nämnden för teknik-, fritid- och kultur

Av *Regel för bidragsgivning*, 1998-01-01, framgår att de föreningar som tagit del av bidrag ska lämna in en redovisning. För samtliga bidrag gäller att föreningen ska lämna in verksamhetsberättelse, årsredovisning, revisionsberättelse, firmatecknare samt verksamhetsplan till tekniska avdelningen omedelbart efter varje årsmöte. Vi har också tagit del av blanketten *Lokalbidrag redovisningsblankett*, där föreningen ska fylla i tidsperiod samt specifikation av de bidragsgrundande kostnaderna tex hyra, arrende och el- och uppvärmningskostnader. Av underlaget framgår inte när redovisning av lokalbidrag ska göras. Av intervjuer framgår att det inte finns något krav på redovisning av aktivitetsbidrag eller vänortsbidrag. Det framgår att kontrollerna inte är nedtecknade, men att en löpande dialog sker med föreningarna. Redovisning av lokalbidrag diarieförs. Ett nytt system för bla lokalbokning och bidragsansökningar ska dock startas upp till augusti, där det blir möjligt att begära in ytterligare underlag från föreningarna.

I blanketten *Redovisning av kulturbidrag* ska en beskrivning göras av om projektet/verksamheten har genomförts som planerat, och om inte efterfrågas en beskrivning av varför. Redovisningen ska också innehålla en sammanfattande redovisning, information om geografisk spridning, information om publik/deltagare, typ av konstform och hur projektägaren arbetat för att nå den planerade målgruppen. Enligt intervjuer följer förvaltningen upp att återrapporteringen kommer in, och att det ibland kan krävas påminnelser till projektägaren för att få in underlaget. Samtliga inkomna redovisningar diarieförs.

Granskningsresultat

Revisionsfråga 3: Omfattar kontrollerna uppföljning av att utbetalda föreningsbidrag används till det ändamål som de beviljats för?

lakttagelser

Socialnämnden

Av *Riktlinjer för bidrag till föreningar inom socialnämndens verksamhetsområde*, 2016-05-17, framgår att föreningar i sin ansökan ska lämna uppgifter om bla verksamhetsberättelse, verksamhetsplan och budget samt resultat-och balansräkning. Det framgår inte några riktlinjer för hur redovisning av tex lämnat bidrag ska göras om föreningen inte ansöker om bidrag nästkommande år. Enligt intervjuer sker dialoger med ca 5-6 föreningar återkommande, ca fyra gånger per år, där det finns möjlighet att prata med föreningarna om deras verksamhet. I övrigt sker kontroller, som beskrivet i *Riktlinjer för bidrag till föreningar inom socialnämndens verksamhetsområde*, 2016-05-17, utifrån föregående års verksamhetsberättelse och övrigt underlag som lämnas in i samband med ansökan. Där kontrolleras, enligt intervjuer, bland annat antal möten, antal medlemmar och att samtliga underlag som krävs är inskickade.

Barn- och utbildningsnämnden

Enligt intervjuer sker en muntlig uppföljning med de föreningar som genomför lovaktiviteter. Detta är inte systematiserat och och dokumenteras inte. Dock gör förvaltningen en egen utvärdering utifrån dialogerna, tex *Utvärdering sommarlovsaktiviteter 2020*. Inga kontroller eller krav på tex rapportering kommuniceras ut till föreningarna, dock ska föreningarna rapportera hur många som deltagit på aktivitetet då betalning till föreningen sker först efter genomförd aktivitet. Vi noterar att det av intervjuer framgår att ett nytt system som möjliggör enkäter ska börja användas, och att det finns planer på att skicka ut enkäter till både föreningar och ungdomar/barn som tar del av aktiviteterna för att bättre följa upp arbetet.

Granskningsresultat

Revisionsfråga 3: Omfattar kontrollerna uppföljning av att utbetalda föreningsbidrag används till det ändamål som de beviljats för?

Bedömning

Revisionsfråga 3: Delvis.

Bedömningen baseras på att det i varierad utsträckning finns nedtecknade rutiner för kontroll av föreningsbidrag och tex krav på åiterrapportering. Vissa bidragstyper inom TFK saknar krav på redovisning, och för socialnämnden saknas krav på åiterrapportering för de föreningar som inte återkommande ansöker om bidrag, vilket gör det svårt att följa upp att bidraget använts till avsett ändamål. Det uppges av samtliga intervjuer att kontroller till viss del sker genom dialog med berörda föreningar, men att detta inte är systematiserat eller dokumenterat.

Granskningsresultat

Revisionsfråga 4: Redovisas uppföljning och återrapportering av bidrag till nämnden?

lakttagelser

Nämnden för teknik-, fritid- och kultur

Av de riktlinjer vi har tagit del av, tex *Regel för bidragsgivning*, 1998-01-01, samt *Kulturprogram samt bidragsbestämmelser*, 2011-06-09, framgår inte att föreningsbidrag eller kulturbidrag ska följas upp av nämnden. Av intervjuer framgår att förslag till stipendieutdelning presenteras till, och beslutas av, nämnden. Ordförande i nämnden får, enligt intervjuer, ta del av förslag till utdelning av kulturbidrag, men att besluten därefter sker på delegation. När besluten är fattade får nämnden ta del av *Sammanställning kulturbidrag 2020* i efterhand, enligt intervjuer. Vi har också tagit del av *Sammanställning bidrag* för åren 2019-2021. Där framgår typ av bidrag, förening, aktnummer, beviljad summa, utbetald summa, antal verksamhetstillfällen för aktivitetsbidrag samt noteringar om vad bidraget avser för vissa "övriga bidrag". Av intervjuer framgår att detta inte rapporteras till nämnden som helhet, men att det indirekt följs upp genom tex årsredovisning och ekonomiuppföljning. Det framgår också att förslag om utbetalning av "övrigt bidrag" går till nämnden för beslut, om någon förening ansökt om en större summa. I övrigt uppges inte nämnden ha efterfrågat någon uppföljning av bidragen.

Socialnämnden

I *Riktlinjer för bidrag till föreningar inom socialnämndens verksamhetsområde*, 2016-05-17, framgår att nämnden fattar beslut om tilldelning av bidrag. Dock framgår inte av riktlinjerna hur uppföljning och återrapportering av tex genomförd verksamhet ska rapporteras till nämnden. Enligt intervjuer sker en dialog med nämndens presidium utifrån förvaltningens förslag om bidragsfördelning för kommande år, inför att nämnden fattar beslut om fördelning. Dialogen inkluderar, enligt intervjuer, bla genomgång av föreningarnas verksamhetsberättelse från föregående år.

Barn- och utbildningsnämnden

Det saknas riktlinjer som beskriver hur nämndens stöd i form av ersättning för lovaktiviteter till föreningar ska följas upp och redovisas. Av intervjuer framgår att det inte sker någon sammanställd rapportering till nämnden av den uppföljning som görs av lovaktiviteterna, men att detta ingår i den återrapportering som görs i samband med verksamhetsberättelse i årsredovisning. Nämnden uppges inte heller ha efterfrågat någon återrapportering av ersättning till föreningar och uppföljning av lovaktiviteterna.

Granskningsresultat

Revisionsfråga 4: Redovisas uppföljning och åiterrapportering av bidrag till nämnden?

Bedömning

Revisionsfråga 4: Nej.

Bedömningen baseras på att åiterrapportering och uppföljning av bidrag inte redovisas till någon nämnd. Viss information når socialnämnden då dessa beslutar om själva fördelningen, dock inte rörande uppföljning av bidragen. Av intervjuer framgår att nämnderna inte efterfrågat någon redovisning.

Granskningsresultat

Revisionsfråga 5: Finns regler kring jämställdhet vid utbetalning av föreningsbidrag? Görs någon uppföljning av detta perspektiv?

Revisionsfråga 6: Finns särskilda regler, målsättningar etc avseende jämställdhetsfrågor kopplade till bidragsgivningen?

lakttagelser

Av artikeln *Vaxholm satsar på jämställdhet*, 2020-11-19, framgår att vaxholm ingår i ett projekt (Modellkommuner för jämställdhetsintegrering) tillsammans med andra kommuner/regioner och SKR för att utveckla sitt jämställdhetsarbete. Det innebär att kommunerna i projektet systematiskt ska jämföra arbetssätt, sk benchmarking, för att stärka förutsättningarna att erbjuda kvinnor och män en jämställd service och en jämn fördelning av resurser. Det framgår vidare av artikeln att Vaxholm arbetar med hållbarhet inom Agenda 2030 vilket bland annat inkluderar mål 5 om jämställdhet mellan kvinnor och män. Enligt information från intervjuer med kommunen är en övergripande strategi under framtagande som ska utgå från de globala målen i Agenda 2030, vilket inkluderar jämställdhetsmålet. Det har, enligt kommunen, funnits en policy för social hållbarhet som inte längre är aktuell. I dagsläget saknas det riktlinjer kring jämställdhet för utbetalning av föreningsbidrag.

Nämnden för teknik-, fritid- och kultur

I *Regel för bidragsgivning*, 1998-01-01, framgår inte några riktlinjer för jämställdhet kopplat till bidragen. Enligt intervjuer saknas det riktlinjer för detta perspektiv som berör föreningsbidrag/kulturbidrag som administreras av TFK nämnden. Viss uppföljning görs dock av andelen utövare inom föreningarna uppdelat på män/kvinnor och flickor/pojkar, och i fördelning av övrigt bidrag uppges jämställdhet beaktas i fördelningen. I *Kulturprogram samt bidragsbestämmelser*, 2011-06-09, framgår att "en jämn fördelning mellan män och kvinnor bör eftersträvas bland såväl utövare som publik". Av intervjuer framkommer att detta är något som tas hänsyn till vid fördelning av bidrag och stipendium, men att det saknas en dokumenterad uppföljning.

Socialnämnden

I *Riktlinjer för bidrag till föreningar inom socialnämndens verksamhetsområde*, 2016-05-17, framgår inte några regler kring jämställdhet kopplat till föreningsbidragen. Av intervjuer framgår att det inte är något som särskilt tas hänsyn till vid bidragsgivning.

Granskningsresultat

Revisionsfråga 5: Finns regler kring jämställdhet vid utbetalning av föreningsbidrag? Görs någon uppföljning av detta perspektiv?

Revisionsfråga 6: Finns särskilda regler, målsättningar etc avseende jämställdhetsfrågor kopplade till bidragsgivningen?

lakttagelser

Barn- och utbildningsnämnden

Av intervjuer framgår att det saknas riktlinjer för fördelning av ersättning utifrån jämställdhetsperspektivet. Det framgår av intervjuer att det finns planer på att, genom det nya enkätverktyg som nämnts tidigare, även fånga upp könsuppdelad statistik för tex lovaktiviteter. Enligt intervjuer finns en koppling mellan indikatorerna i verksamhetsplanen till mål inom Agenda 2030, som följs upp i systemet Stratsys. Dock finns det för år 2020 endast för verksamhetsplanen för fritidsgården. Detta kommer dock, enligt intervjuer, att tydliggöras i verksamhetsplanen för år 2021 där tex målet om att anordna lovaktiviteter tex ska kopplas till Agenda 2030 målen om jämställdhet samt hälsa och välbefinnande.

Bedömning

Revisionsfråga 5: Nej.

Bedömningen baseras på att det, förutom för kulturbidrag, saknas regler kring jämställdhet vid utbetalning av föreningsbidrag. Viss uppföljning sker av könsuppdelad statistik, men inte kopplat till specifika krav.

Revisionsfråga 6: Nej.

Bedömningen baseras på att det saknas regler, målsättningar och liknande för jämställdhetsfrågor. I viss utsträckning är det något som beaktas i fördelning av bidrag, men detta är inte reglerat eller systematiserat. Det finns en viss uppföljning för barn- och utbildningsnämnden kopplat till jämställdhet inom Agenda 2030, men det är inte specifikt kopplat till föreningsbidrag. Vi noterar att det pågår ett arbete med en kommunövergripande strategi för Agenda 2030, vilket inkluderar bla jämställdhet.

Granskningsresultat - fördjupning

lakttagelser

Vaxholms hembygdsförening: Föreningen har ett nyttjanderättsavtal med kommunen. Avtalet administreras av fastighetsavdelningen. Avtalsperioden gäller fn från 1 februari 2008 tom 31 januari 2033. Det nu gällande avtalet ersätter tidigare upplåtelseavtal daterat 5 oktober 1970. Ersättning för nyttjanderätten utgår inte, enligt avtalet. Föreningen får inte överlåta nyttjanderätten, utan skriftligt medgivande från Vaxholm stad. Dock får föreningen hyra ut samkvämsutrymmen och kök i huvudbyggnaden samt bostadshuset. Avtalet är undertecknat av kommunchef samt föreningens ordförande.

Lions Club Vaxholm: Föreningen har ett hyreskontrakt för lokal med kommunen. Avtalet administreras av fastighetsavdelningen. Avtalsperioden är från 1 januari 2011 tom 31 december 2015, dock förlängs avtalet med 1 år om det ej sägs upp. Av hyresavtalet framgår bla hyra samt vilka kostnader, tex för uppvärmning och el, som hyresvärd respektive hyresgäst står för. Hyresgästen har rätt att, efter skriftligt godkännande av hyresvärden, upplåta delar av Kruthuset för möten etc. Det framgår inte att avtalet är undertecknat.

Blynäsvikens båtklubb: Föreningen har två avtal med kommunen, ett avtal om nyttjanderätt för båtuppläggning vintertid och ett avtal om lägenhetsarrende för användning som småbåtshamn samt båtuppläggning. Avtalsperioden för nyttjanderätt gäller för perioden 1 januari 2019 till och med 31 december 2022. Om avtalet inte sägs upp inom 36 månader före nyttjanderättstidens utgång förlängs avtalet med tre år, med samma uppsägningstid. Avtalsperioden för lägenhetsarrende är 1 januari 2019 tom 31 december 2033, med tre års uppsägningstid där avtalet förlängs med 5 år i taget om det inte sägs upp. Av avtalen framgår tex kostnader, ansvarsfördelning för underhåll. Avtalet är undertecknat av kommunens markförvaltare och tf ordförande i Blynäsvikens båtklubb.

Det framgår att nyttjanderättshavaren inte för överlåta avtalet, eller helt- eller delvis upplåta området i andra hand. Dock framgår i avtal om lägenhetsarrende att upplåtelse i andra hand är tillåtet för båtplatsupplåtelse.

Waxholms Golf AB: Avtal om anläggningsarrende finns med kommunen. Avtalet administreras av tekniska avdelningen. Avtalsperioden är 14 februari 2014 tom 31 december 2034. Det nu gällande avtalet ersätter tidigare avtal med Waxholms Golfklubb. Det framgår att arrendatorn inte är berättigad lokal- eller driftsbidrag från kommunen för verksamhet inom området. Avtalet reglerar bland annat arrendeavgift samt vilken verksamhet som får bedrivas på området. Arrendatorn får, vid skriftlig godkännande av fastighetsägaren, överlåta utförande av verksamhet som faller inom ramen för ändamålet med arrendet, samt hyra ut lokaler och tillhörande mark. Avtalet är undertecknad av chef för tekniska enheten samt representant från Waxholms Golf AB, titel framgår ej.

3

Samlad bedömning
och rekommendationer

Samlad bedömning

Granskningen omfattar riktlinjer och rutiner inom området och om dessa omfattar uppföljning och kontroll av beviljade/utbetalda bidrag och om hänsyn tas till jämställdhetsperspektivet.

Efter genomförd granskning görs den sammanfattande revisionella bedömningen att de rutiner och tillämpningen av dessa inte är helt ändamålsenlig och den interna kontrollen i hanteringen av bidrag till föreningar inte är tillräcklig.

Sammanfattande bedömningar utifrån revisionsfrågor

1. Finns dokumenterade riktlinjer och rutiner som ligger till grund för beslut och utbetalning av föreningsbidrag?

Delvis

Bedömningen baseras på att det finns riktlinjer för föreningsstöd, men att det saknas riktlinjer för fördelning av övriga bidrag. Vi noterar att regler för bidrag för nämnden för teknik, kultur och fritid är daterade 1998. Det finns, utöver styrande dokument, ansökningsblanketter för samtliga föreningsbidrag och kulturbidrag. Riktlinjerna för utdelning av kulturstipendium kan dock förtydligas. Av socialnämndens riktlinjer framgår krav samt urvalskriterier tydligare. Barn- och utbildningsnämnden saknar riktlinjer för utbetalning av ersättning till föreningar, vidare föregås inte ersättningen av en ansökan utan betalas ut som en kompensation till föreningen.

2. Finns kontroller som säkerställer att utbetalningar sker till rätt förening och i enlighet nämndens beslut?

Delvis

Bedömningen baseras på att det saknas nedtecknade rutiner för hur kontroller för utbetalning av föreningsstöd ska ske. Dock sker utbetalning av respektive ekonomifunktion, där kontrollmoment för bl.a. attestregler följs upp för både nämnden för teknik, kultur och fritid och socialnämnden. Det saknas dock en enhetlig hantering för hur förvaltningen samverkar med ekonomifunktionen för att säkerställa att utbetalning sker till rätt förening, där vissa uppger att det finns en löpande dialog medan andra inte har den kontrollen.

3. Omfattar kontrollerna uppföljning av att utbetalda föreningsbidrag används till det ändamål som de beviljats för?

Delvis

Bedömningen baseras på att det i varierad utsträckning finns nedtecknade rutiner för kontroll av föreningsbidrag och exempelvis vilka krav som finns på återrapportering. Vissa bidragstyper inom nämnden för teknik, kultur och fritid saknar krav på återrapportering och redovisning, och för socialnämnden saknas krav på återrapportering för de föreningar som inte återkommande ansöker om bidrag, vilket gör det svårt att följa upp att bidraget använts till avsett ändamål. Det uppges av samtliga intervjuer att kontroller till viss del sker genom dialog med berörda föreningar, men att detta inte är systematiserat eller dokumenterat.

Sammanfattande bedömningar utifrån revisionsfrågor

4. Redovisas uppföljning och återrapportering av bidrag till nämnden?

Nej

Bedömningen baseras på att återrapportering och uppföljning av bidrag inte redovisas till någon av nämnderna. Viss information når socialnämnden då dessa beslutar om själva fördelningen, dock inte rörande uppföljning av bidragen. Av intervjuer framgår att nämnderna inte efterfrågat någon redovisning.

5. Finns regler kring jämställdhet vid utbetalning av föreningsbidrag? Görs någon uppföljning av detta perspektiv?

Nej

Bedömningen baseras på att det, förutom för kulturbidrag, saknas regler kring jämställdhet vid utbetalning av föreningsbidrag. Viss uppföljning sker av konsupplad statistik, men inte kopplat till specifika krav.

6. Finns särskilda regler, målsättningar etc avseende jämställdhetsfrågor kopplade till bidragsgivningen?

Nej

Bedömningen baseras på att det saknas regler, målsättningar och liknande för jämställdhetsfrågor. I viss utsträckning är det något som beaktas i fördelning av bidrag, men detta är inte reglerat eller systematiserat. Det finns en viss uppföljning för barn- och utbildningsnämnden kopplat till jämställdhet inom ramen för arbete med Agenda 2030, men det är inte specifikt kopplat till föreningsbidrag. Vi noterar att det pågår ett arbete med en kommunövergripande strategi för Agenda 2030, vilket inkluderar bl.a. jämställdhet.

Sammanfattning, forts.

Bedömningen baserar sig framförallt på följande iakttagelser:

- Det finns flera nämnder som administrerar föreningsbidrag/-stöd, och dessa har i olika utsträckning riktlinjer och rutiner kring villkor för ansökan om bidrag.
- Vem som får besluta om fördelning av bidrag skiljer sig åt mellan nämnderna, där vissa nämnder fattar beslut om fördelning medan andra hanterar dessa som verkställighet eller på delegation.
- Det finns i varierad utsträckning krav på återrapportering för utbetalda bidrag, där vissa former av stöd helt saknar krav på återrapportering.
- Nämnderna får i olika utsträckning information om utbetalda bidrag. Vissa nämnder får sammanställningarna i sin helhet, medan andra får information muntligt eller indirekt via t.ex. verksamhetsberättelsen. Av intervjuer framgår att nämnderna inte efterfrågat rapportering av bidrag/-stöd.
- Det saknas mål kring jämställdhet för föreningsbidragen. Den uppföljning som i viss mån görs av t.ex. könsuppdelad statistik är inte systematiserad, och bygger inte på några mål eller regler kring föreningsstöd.

Rekommendationer

För att utveckla verksamheten och stärka den interna kontrollen lämnas följande rekommendationer:

- Att se över riktlinjer och rutiner för föreningsbidrag/-ersättning för att säkerställa att dessa är ändamålsenliga och aktuella.
- Att säkerställa att det finns tillräckliga kontroller som säkerställer att utbetalt bidrag används för avsett ändamål.
- Att säkerställa att det finns riktlinjer och rutiner för återrapportering av samtliga typer av bidrag/-stöd.
- Att säkerställa att återrapportering av beslutade bidrag sker enligt riktlinjer till respektive ansvarig nämnd.
- Att pröva behovet av mål kopplat till jämställdhet gällande bidragsgivningen, samt lämplig uppföljning av dessa.

4

Bilagor

Bilagor

Referenslista

Kommungemensamma underlag

- Reglemente med gemensamma bestämmelser för nämnder i Vaxholm stad, 2019-02-18
- Riktlinjer för internkontroll Vaxholmd stad, 2019-02-07
- Vaxholm satsar på jämställdhet, 2020-11-19 (artikel)

Teknik, fritid och kulturnämnden

- Protokoll för år 2021
- Reglemente för nämnden för teknik, fritid och kultur, 2019-02-18
- Delegeringsordning för nämnden för teknik, fritid och kultur, 2020-04-06
- Vidaredelegering inom ansvarsområdet för nämnden för teknik, fritid och kultur, 2020-11-25
- Regel för bidragsgivning, 1998-01-01
- Internkontrollplan 2021, 2020-09-30
- Sammanställning bidrag för åren 2019-2021
- Kulturprogram samt bidragsbestämmelser, 2011-06-09
- Kulturstipendium 2020, 2020-08-27 (Tjänsteutlåtande)
- Sammanfattning kulturbidrag 2020
- En presentation av Kulturrådet i Vaxholmd stad, 2018-08
- Utdrag av information från hemsidan: Stöd, bidrag och stipendier samt Bidrag och stöd till föreningar

Bilagor

Referenslista

Teknik, fritid och kulturnämnden, forts.

Blanketter:

- Ansökan om lokalbidrag
- Ansökan om aktivitetsbidrag
- Ansökan om vänortsbidrag
- Ansökan om kulturbidrag
- Redovisning kulturstöd
- Redovisning lokalbidrag

Socialnämnden

- Protokoll för år 2021
- *Reglemente för socialnämnden*, 2019-02-18
- Delegeringsordning för socialnämnden, 2019-09-17
- *Riktlinjer för bidrag till föreningar inom socialnämndens verksamhetsområde*, 2016-05-17
- *Föreningsbidrag 2021*, 2020-02-25 (Tjänsteutlåtande)
- *Bevilja föreningsbidrag utan årsmötesprotokoll*, 2020-04-13
- Internkontrollplan 2021

Bilagor

Referenslista

Barn- och utbildningsnämnden

- *Reglemente för barn- och utbildningsnämnden, 2019-02-18*
- *Ungdomsverksamheten i Vaxholm, verksamhetsplan 2020/2021*
- Delegeringsordning för barn- och utbildningsnämnden, 2020-04-27
- Verksamhetsbeskrivning ungdomsverksamheten i Vaxholm, 2020-09-14
- Poster lovaktiviteter 2020-2021
- Utvärdering sommarlovsaktiviteter 2020

Särskild fördjupning, avtal:

- Avtal om anläggningsarrende, Golfbanan
- Hyreskontrakt för lokal, Lions Club Vaxholm
- Nyttjanderättsavtal, Vaxholms Hembygdsförening
- Avtal om lägenhetsarrende, Blynäsvikens båtklubb
- Avtal om nyttjanderätt, Blynäsvikens båtklubb

2021-05-24

Carin Hultgren

Uppdragsledare

Ida Pelli

Projektledare

Till:
Barn- och utbildningsnämnden
Socialnämnden
Nämnden för teknik, fritid och kultur
Kommunstyrelsen

*För kännedom:
Kommunfullmäktige*

Revisionsrapport: Föreningsbidrag

Vi, de förtroendevalda revisorerna i Vaxholms stad, har uppdragit till PwC att granska hanteringen av föreningsbidrag. Syftet med granskningen är att bedöma om rutinerna för beviljande av föreningsbidrag är ändamålsenliga och att det finns förutsättningar för en tillräcklig intern kontroll i hanteringen av bidrag till föreningar.

Granskningen omfattar riktlinjer och rutiner inom området och om dessa omfattar uppföljning och kontroll av beviljade/utbetalda bidrag och om hänsyn tas till jämställdhetsperspektivet.

Efter genomförd granskning görs den sammanfattande revisionella bedömningen att de rutiner och tillämpningen av dessa inte är helt ändamålsenlig och den interna kontrollen i hanteringen av bidrag till föreningar inte är tillräcklig. Granskningens resultat redovisas i sin helhet i bifogar revisionsrapport.

Den sammanfattande bedömningen baseras på bedömning av revisionsfrågorna som redovisas nedan.

Revisionsfråga	Bedömning
<p>1. Finns dokumenterade riktlinjer och rutiner som ligger till grund för beslut och utbetalning av föreningsbidrag?</p>	<p>Delvis</p> <p>Bedömningen baseras på att det finns riktlinjer för föreningsstöd, men att det saknas riktlinjer för fördelning av övriga bidrag. Vi noterar att regler för bidrag för nämnden för teknik, kultur och fritid är daterade 1998. Det finns, utöver styrande dokument, ansökningsblanketter för samtliga föreningsbidrag och kulturbidrag. Riktlinjerna för utdelning av kulturstipendium kan dock förtydligas. Av socialnämndens riktlinjer framgår krav samt urvalskriterier tydligare. Barn- och utbildningsnämnden saknar riktlinjer för utbetalning av ersättning till föreningar, vidare föregås inte ersättningen av en ansökan utan betalas ut som en kompensation till föreningen.</p>

<p>2. Finns kontroller som säkerställer att utbetalningar sker till rätt förening och i enlighet nämndens beslut?</p>	<p>Delvis</p> <p>Bedömningen baseras på att det saknas nedtecknade rutiner för hur kontroller för utbetalning av föreningsstöd ska ske. Dock sker utbetalning av respektive ekonomifunktion, där kontrollmoment för bl.a. attestregler följs upp för både nämnden för teknik, kultur och fritid och socialnämnden. Det saknas dock en enhetlig hantering för hur förvaltningen samverkar med ekonomifunktionen för att säkerställa att utbetalning sker till rätt förening, där vissa uppger att det finns en löpande dialog medan andra inte har den kontrollen.</p>
<p>3. Omfattar kontrollerna uppföljning av att utbetalda föreningsbidrag används till det ändamål som de beviljats för?</p>	<p>Delvis</p> <p>Bedömningen baseras på att det i varierad utsträckning finns nedtecknade rutiner för kontroll av föreningsbidrag och exempelvis vilka krav som finns på återrapportering. Vissa bidragstyper inom nämnden för teknik, kultur och fritid saknar krav på återrapportering och redovisning, och för socialnämnden saknas krav på återrapportering för de föreningar som inte återkommande ansöker om bidrag, vilket gör det svårt att följa upp att bidraget använts till avsett ändamål. Det uppges av samtliga intervjuer att kontroller till viss del sker genom dialog med berörda föreningar, men att detta inte är systematiserat eller dokumenterat.</p>
<p>4. Redovisas uppföljning och återrapportering av bidrag till nämnden?</p>	<p>Nej</p> <p>Bedömningen baseras på att återrapportering och uppföljning av bidrag inte redovisas till någon av nämnderna. Viss information nås socialnämnden då dessa beslutar om själva fördelningen, dock inte rörande uppföljning av bidragen. Av intervjuer framgår att nämnderna inte efterfrågat någon redovisning.</p>
<p>5. Finns regler kring jämställdhet vid utbetalning av föreningsbidrag? Görs någon uppföljning av detta perspektiv?</p>	<p>Nej</p> <p>Bedömningen baseras på att det, förutom för kulturbidrag, saknas regler kring jämställdhet vid utbetalning av föreningsbidrag. Viss uppföljning sker av könsuppdelad statistik, men inte kopplat till specifika krav.</p>
<p>6. Finns särskilda regler, målsättningar etc. avseende jämställdhetsfrågor kopplade till bidragsgivningen?</p>	<p>Nej</p> <p>Bedömningen baseras på att det saknas regler, målsättningar och liknande för jämställdhetsfrågor. I viss utsträckning är det något som beaktas i fördelning av bidrag, men detta är inte reglerat eller systematiserat. Det finns en viss uppföljning för barn- och utbildningsnämnden kopplat till jämställdhet inom ramen för arbete med Agenda 2030, men det är inte specifikt kopplat till föreningsbidrag. Vi noterar att det pågår ett arbete med en kommunövergripande strategi för Agenda 2030, vilket inkluderar bl.a. jämställdhet.</p>

För att utveckla verksamheten och stärka den interna kontrollen lämnas följande rekommendationer:

- Att se över riktlinjer och rutiner för föreningsbidrag/-ersättning för att säkerställa att dessa är ändamålsenliga och aktuella.
- Att säkerställa att det finns tillräckliga kontroller som säkerställer att utbetalt bidrag används för avsett ändamål.
- Att säkerställa att det finns riktlinjer och rutiner för återrapportering av samtliga typer av bidrag/-stöd.

- Att säkerställa att återrapportering av beslutade bidrag sker enligt riktlinjer till respektive ansvarig nämnd.
- Att pröva behovet av mål kopplat till jämställdhet gällande bidragsgivningen, samt lämplig uppföljning av dessa.

Med anledning av granskningens resultat önskar vi få information om kommunstyrelsen syn på om det finns behov av kommunövergripande regler kring bidrag/stöd avseende återrapportering av vad bidrag använts till och nämndens tillhörande uppföljning. Vidare önskar vi få kommunstyrelsens syn på behovet av mål kopplade till jämställdhet.

I granskningen har även ingått att granska ett antal hyres- och arrendeavtal mellan staden och föreningar avseende vem som ingått dessa avtal. Den delen av granskningen är en uppföljning i den delen av den granskning som revisionen genomförde 2020 av arrende- och hyresavtal där det bland annat framkom att det fanns avtal som inte var undertecknade den uppföljande granskningen framkommer att ett av de fyra granskade avtalen inte är undertecknat.

Med anledning av granskningens resultat önskar vi få information om nämnden inventerat sina arrendeavtal och säkerställt att dessa är undertecknade och dessutom undertecknade av behörig befattningshavare.

Revisionen önskar få svar på vilka åtgärder som kommer att vidtas med anledning av granskningens resultat och lämnade rekommendationer.

Revisionen beslutar att överlämna rapporten till Barn- och utbildningsnämnden, Socialnämnden, Nämnden för teknik, fritid och kultur samt Kommunstyrelsen för yttrande senast den 20 september 2021 och till Kommunfullmäktige för kännedom.

För Vaxholms stads förtroendevalda revisorer

Anders Haglund
Ordförande

Socialförvaltningen
Jan Sjöström
Verksamhetsutvecklare

Rapportering ej verkställda gynnande beslut kvartal 2 2021

Förslag till beslut

Informationen noteras till protokollet.

Ärendebeskrivning

Enligt gällande rutiner rapporteras till socialnämnden, kommunfullmäktige och stadens revisorer vad förvaltningen har rapporterat till IVO (Inspektionen för vård och omsorg) i fråga om beslut om insatser enligt SoL (Socialtjänstlagen) och LSS (Lagen om stöd och service till vissa funktionshindrade) för kvartal 2 2021, som ej har verkställts inom tre månader efter beslut.

Inom lagrummet för SoL är tre beslut icke verkställda inom tre månader.

Inom lagrummet för LSS är två beslut icke verkställda inom tre månader.

Handlingar i ärendet

Tjänsteutlåtande, 2021-08-17

Kopia på beslutet till:

För kännedom: Lorentz Ogebjer, sf

Kommunledningskontoret
Madeleine Larsson
Hållbarhetschef

Stimulansmedel och projektplan psykisk hälsa 2021

Förslag till beslut

Informationen noteras till protokollet.

Ärendebeskrivning

Uppdrag Psykisk Hälsa är resultatet av en överenskommelse mellan regeringen och Sveriges Kommuner och Regioner (SKR). Syftet med överenskommelsen om psykisk hälsa är att stimulera en förbättring och förstärkning i verksamheterna och bidra till ökad tillgänglighet och jämlikhet. Genom överenskommelser ska insatser ske samordnat på nationell, regional och lokal nivå.

Uppdrag Psykisk Hälsa i Stockholms län är namnet på det regionala arbetet kring psykisk hälsa. Med hjälp av stimulansmedel pågår ett samarbete i Stockholms län mellan Storsthlm ([länets 26 kommuner](#)), Region Stockholm och NSPH Stockholms län.

Varje kommun har utsett en samordnare som bjuds in av Storsthlm för gemensam information, stöd och dialog kring de gemensamma medlen. I Vaxholms stad är det sedan år 2018 Hållbarhetschefen som är samordnare med utgångspunkt att medlen skall fördelas övergripande utefter behov.

Arbetet med att stärka den psykiska hälsan i befolkningen i Vaxholms stad pågår och en rad utökade satsningar och fokus har skett under de senaste åren men inom ramen för budget. Staden prioriterar insatser som ger effekt och innebär ett mervärde utöver pågående verksamhet. Insatserna skall ske i samverkan mellan stadens verksamheter och finansieras med externa stimulansmedel. I år tilldelades Vaxholms stad 500 000 kronor för arbete med att främja psykisk hälsa eller förebygga/behandla psykisk ohälsa. Med hjälp av liggande medel från tidigare år planeras följande insatser under det kommande året.

Stimulansmedel går till följande planerade insatser under 2021:

1. Kronängsskolan arbetar med psykisk hälsa	300 000
2. Dansa för hälsa, kulturskolan	180 000
3. Projektanställning samverkan barn	775 000
4. Film "vad gör socialförvaltningen" och Stöd för unga och psykisk hälsa	30 000

5. Fördjupningsstudie psykisk ohälsa	75 000
6. Intensifierat föräldrastödsarbete	<u>30 000</u>

Tot: 1 390 000

Måluppfyllelse

Arbetet med att förbättra den psykiska hälsan i befolkningen sker inom ramen för kommunens arbete med social hållbarhet och bidrar måluppfyllelse genom:

Kvalitet – förbättrad samverkan och gemensam struktur

Livsmiljö – ökad hälsa och välbefinnande

Ekonomi – effektivare arbete och samhällsekonomiska vinster

Finansiering

Arbetet samfinansieras genom befintliga resurser, framförallt personalkostnader och statliga stimulansmedel.

Förslagets konsekvenser

Agenda 2030

3. God hälsa och välbefinnande- Arbetet är i linje med delmål 3.4; minska antalet dödsfall till följd av icke smittsamma sjukdomar och främja mental hälsa och planerade insatser är i linjer med angivna åtgärder i Vaxholms stads hållbarhetsstrategi.

5. Jämställdhet- Konsekvenserna kan skilja sig mellan män och kvinnor på så sätt att en högre andel kvinnor/flickor idag anger en sämre upplevd hälsa, står för en större andel av sjukskrivningarna medan män i större utsträckning tar sitt liv. En av insatserna i år är att närmare studera och försöka förstå skillnader i upplevd psykisk hälsa bland unga i Vaxholm. Att främja psykisk hälsa och förebygga ohälsa gynnar jämställdhet och en god hälsa i hela befolkningen.

10. Minskad ojämlikhet- Arbetet utgår från grundläggande mänskliga rättigheter och diskrimineringsgrunder, samt att insatser ska erbjudas alla människor proportionellt utifrån deras behov och deras olika förutsättningar.

13. Bekämpa klimatförändringarna- Psykisk hälsa och välbefinnande har en direkt positiv effekt på hållbara miljövänliga beteenden hos befolkningen.

Uppföljning och utvärdering

Stimulansmedlen redovisas årligen till SKR samt till styr- och projektgruppen i Vaxholms stad. Via kontinuerliga brukar- och medborgarundersökningar följer vi barn och ungas hälsa och levnadsvillkor i kommunen.

Handlingar i ärendet

Tjänsteutlåtande Stimulansmedel och projektplan psykisk hälsa 2021, 2020-08-10

Projektplan stimulansmedel Psykisk hälsa 2020-2021, 2021-08-10

Kopia på beslutet till:

För åtgärd: Madeleine Larsson, hållbarhetschef

Projektplan stimulansmedel Psykisk hälsa 2021

Bakgrund

Uppdrag Psykisk Hälsa är resultatet av en överenskommelse mellan regeringen och Sveriges Kommuner och Regioner (SKR). Syftet med överenskommelsen om psykisk hälsa är att stimulera en förbättring och förstärkning i verksamheterna och bidra till ökad tillgänglighet och jämlikhet. Genom överenskommelser ska insatser ske samordnat på nationell, regional och lokal nivå.

Uppdrag Psykisk Hälsa i Stockholms län är namnet på det regionala arbetet kring psykisk hälsa. Med hjälp av stimulansmedel pågår ett samarbete i Stockholms län mellan Storsthlm (länets 26 kommuner), Region Stockholm och NSPH Stockholms län. Samverkanskansliet för Uppdrag Psykisk Hälsa Stockholms län består av två läns gemensamma projektledare, en samordnare och en projektkoordinator från Region Stockholm samt en samordnare från Storsthlm. Det är kommunerna i Stockholms län som samfinansierar samverkanskansliet och de läns gemensamma satsningar på Uppdrag psykisk hälsa med 4% av de stimulansmedel som tilldelas årligen.

Varje kommun har utsett en samordnare som bjuds in av Storsthlm för gemensam information, stöd och dialog kring de gemensamma medlen. I Vaxholms stad är det sedan år 2018 Hållbarhetschefen som är samordnare med utgångspunkt att medlen skall fördelas övergripande utefter behov.

Syfte och mål

Stimulansmedlen syftar till att skapa förutsättningar för ett långsiktigt arbete på området psykisk hälsa med ett gemensamt ansvarstagande från berörda aktörer.

Det långsiktiga målet med den breda satsningen är att det finns en struktur för att bedriva effektivt läns gemensamt utvecklingsarbete kring förbättrad psykisk hälsa i befolkningen

Fem fokusområden och Sthlms läns kommande satsningar

Regeringen ser behov av ett befolkningsperspektiv och har således en strategi med 5 fokusområden fem år framåt med en bred överenskommelse med SKR. De fem fokusområden som har identifierats som de mest angelägna för att stärka den psykiska hälsan och motverka psykisk ohälsa är;

- **Ledning, styrning och organisation**
- **Förebyggande och främjande arbete**
- **Tillgängliga tidiga insatser**
- **Enskildas delaktighet och rättigheter**
- **Utsatta grupper**

Under 2021 kommer den länsgemensamma satsningen på området psykisk hälsa att ha ett särskilt fokus på:

- Barn och unga (förebyggande och tidiga insatser)
- Gemensam tvärsektoriell ledning, styrning och utveckling (stöd till lokal nivå)
- Kunskap och kompetens

Definitioner av begrepp inom området psykisk hälsa

Världshälsoorganisationens definierar psykisk hälsa "som ett tillstånd av psykiskt välbefinnande där varje individ kan förverkliga sina egna möjligheter, klara av vanliga påfrestningar, arbeta produktivt och bidra till det samhälle som hen lever i" (Världshälsoorganisationen, 2003).

Nyligen tog SKR, Folkhälsomyndigheten, Socialstyrelsen och SBU3 fram en modell för definitioner av begrepp inom området psykisk hälsa. Modellen börjar i det överordnade paraplybegreppet psykisk hälsa som har dimensionerna psykiskt välbefinnande och psykisk ohälsa. Psykiskt välbefinnande och psykiatriska tillstånd är olika dimensioner och inte varandras motsatser. Även om det finns samband mellan dimensionerna så kan exempelvis personer som inte har någon psykisk ohälsa uppleva ett lågt psykiskt välbefinnande. På samma sätt kan personer med psykiatriska tillstånd uppleva psykiskt välbefinnande.

Modell för att beskriva hur begrepp inom området psykisk hälsa förhåller sig till varandra.

Vaxholms stad 2021

Resurser

Stimulansmedel går till följande planerade insatser under 2021:

1. Kronängsskolan arbetar med psykisk hälsa	300 000
2. Dansa för hälsa, kulturskolan	180 000
3. Projektanställning	775 000
4. Film "vad gör socialförvaltningen" och Stöd för unga och psykisk hälsa	30 000
5. Fördjupningsstudie psykisk ohälsa	75 000
6. Intensifierat föräldrastödsarbete	<u>30 000</u>

Tot: 1 390 000

Organisation

I projektgruppen för stimulansmedlen för psykisk hälsa sitter följande; hållbarhetschef, avdelningschef socialförvaltningen, enhetschef för barn och ungdom socialförvaltningen och enhetschef för samverkan och stöd barn- och utbildningsförvaltningen. Ansvarig samordnare är hållbarhetschef.

Projektgruppen rapporterar till styrgruppen bestående av utbildningschef och socialchef. Oftast möts styrgrupp och projektgrupp i gemensamma planerings- och uppföljningsmöten.

Budget

Arbetet med att stärka den psykiska hälsan i befolkningen i Vaxholms stad pågår och en rad utökade satsningar och fokus har skett under de senaste åren men inom ramen för budget.

År 2021 har stadens tilldelats följande stimulansmedel:

340 000 kronor för utvecklingsinsatser och kunskapsbaserad hälso- och sjukvård

5 000 kronor för stärkt brukarmedverkan

105 000 kronor för suicidpreventivt arbete

50 000 kronor för stärkt samverkan för personer med samsjuklighet

TOT för år 2021: 500 000 kronor

Det finns ytterligare 900 000 kronor från tidigare år.

Totalt stimulansmedel: 1 400 000 kronor

Planerade insatser år 2021

Staden prioriterar insatser som ger effekt och innebär ett mervärde utöver pågående verksamhet. Insatserna sker i samverkan mellan stadens verksamheter.

1. Kronängsskolan arbetar med extra resurs för psykisk hälsa (300 000)

Syfte att främja psykisk hälsa och förebygga psykisk ohälsa genom att öka möjligheten för att såväl tidigt upptäcka elever i riskzonen som att kunna planera för behovsanpassade och "rätt" insatser. Mycket fokus på samverkan med samverkansteam mfl.

Effektmål:

- Grad av god psykisk hälsa (åk 9) Index 0–100, pojkar
- Grad av god psykisk hälsa (åk 9) Index 0–100, flickor

2. Dansa utan krav (180 000)

Dansa utan krav är en framforskad metod vid Universitetssjukvårdens forskningscentrum som har visat sig framgångsrik för tjejer som upplever psykosomatiska besvär. Metoden går ut på kravlös dans två gånger i veckan utan krav på prestation för tjejer mellan 13-18 år. Studier visar att deltagarna får högre självskattad hälsa, minskad smärta, trötthet och stress men minskar också sin användning av smärtstillande medicin. Kulturskolan i Vaxholm har möjlighet att via medel utbilda två pedagoger i metoden och utrymme att erbjuda lokaler för genomförande med start våren 2020. Arbetet följs upp via deltagarenkät samt levandsvaneundersökningar i åk 9.

Effektmått:

- Antal deltagande 2021
- Upplev hälsa hos deltagarna innan och efter genomförd metod

3. Projektanställning med fokus på förebyggande och åtgärdande insatser i samverkan BoU och utbildningsförvaltningen (775 000)

Syftet är att tjänsten ska fungera som en "brygga" mellan BoU och UF med fokus på att underlätta förståelse och kompetensspridningen mellan de olika verksamheterna. Tjänsten är en resursökning för att förstärka socialtjänstens förebyggande och åtgärdande insatser för barn och unga i riskzonen i samverkan med utbildningsförvaltningens enhet samverkan och stöd. Inom uppdraget ryms även att utifrån en kartläggning av befintliga samverkansstrukturer och tidiga insatser, ta fram förslag på nya, gemensamma, behovsanpassade insatser i samverkan med befintliga verksamheter.

Rollen ska representera socialtjänsten i samverkansstrukturer för barn och unga i Vaxholm och delta i samverkansteamet; eht i skolorna; barnhälsa för förskolorna; övergångar åk 6 – åk 7; familjecentrum för föräldrastöd- och utbildning. En viktig del av uppdraget kommer handla om information och kompetensutveckling till personal i förskolor och skolor om socialtjänstens uppdrag och ansvar.

Effektmål:

- Vaxholms Stad har en utvecklad samverkansstruktur med arbetsmodeller för tidiga insatser för barn och unga i Vaxholm
- All personal i förskola och grundskola har kännedom om socialtjänstens uppdrag och ansvar i arbetet med barn och unga
- Socialtjänsten och utbildningsförvaltningen har i samverkan tagit fram behovsanpassade tidiga insatser.

4. 2 filmer riktade till målgruppen barn och unga "Vad gör socialförvaltningen" och "Vad finns för hjälp till den som är ung och mår dåligt"? (30 000)

Denna insats hänger ihop med insatser i linje med projektanställningens uppdrag ovan (3). Det är även projektledaren som samordnar arbetet med de lokala filmerna.

5. Fördjupningsstudie psykisk ohälsa bland unga baserat på Stockholmsenkätens resultat (75 000 Vaxholms del av 300 000)

De fyra kommunerna Täby, Vaxholm, Vallentuna och Danderyd vill få en ökad förståelse kring de oroande resultat i Stockholmsenkäten som handlar om psykisk ohälsa. Även vad skillnaderna mellan pojkar och flickor består i.

Uppdraget syftar till att ge en sådan ökad förståelse och innefattar både en kartläggning med datainsamling, analyser av data, fokusgruppsamtal med unga i våra kommuner, rapportering samt förslag på hur denna ökade förståelse ska kunna realiseras i termer av konkreta förebyggande och främjande verksamheter.

6. Intensifierat föräldrastödsarbete (30 000)

Coronapandemin har inneburit att många föräldrar inte kunnat nätverka eller fysiskt delta på föräldrastödsutbildningar som kommunen vanligtvis erbjuder. I höst lägger vi lite extra fokus på att bjuda in vårdnadshavare till våra utbildningar genom postala utskick till riktade målgrupper samt en föräldraföreläsning med David Edfeldt (som även föreläser för förskolepedagoger den 20 okt) Psykologdavid.se.

Totalt 2021: 1 390 000 kronor

Uppföljning, utvärdering och måluppfyllelse

Stimulansmedlen redovisas årligen till SKL, till styrgruppen samt till Kommunstyrelsen, Barn- och utbildningsnämnden och Socialnämnden i Vaxholms stad. Via kontinuerliga brukar- och medborgarundersökningar följer vi barn och ungas hälsa och levnadsvillkor i staden.

Arbetet med att förbättra den psykiska hälsan i befolkningen sker inom ramen för stadens målområden och bidrar måluppfyllelse genom:

Kvalitet – förbättrad samverkan och gemensam struktur

Livsmiljö – ökad hälsa och välbefinnande

Ekonomi – effektivare arbete och samhällsekonomiska vinster

Arbete är i linje med det globala hållbarhetsmålet 3. *God hälsa och välbefinnande*. Insatser och aktiviteter genomsyras med ett jämställdhetsperspektiv och data redovisas könsuppdelat enligt hållbarhetsmål 5. *Jämställdhet*. Att arbeta med psykisk ohälsa bidrar till ökad jämlikhet och enligt mål 10. *Minskad ojämlikhet*.

Kommunledningskontoret
Madeleine Larsson
Hållbarhetschef

Utvärdering av Vaxholms stads drogförebyggande strategi år 2015-2020

Förslag till beslut

Informationen noteras till protokollet.

Ärendebeskrivning

2015 antogs Vaxholms stads strategi för det drogförebyggande arbetet. Staden ville genom strategin visa vikten av att samla alla goda krafter som arbetar förebyggande i kommunen. Den skulle vara vägledande för föreningar, företag och organisationer inom Vaxholms geografiska gränser.

Vaxholms stads drogförebyggande arbete ska bedrivas hälsofrämjande och fokusera på friskfaktorer. Strategin syftade även till att stötta arbetet med stadens övergripande vision; *att kommunen skall vara en attraktiv plats att leva och bo på* och ligger som grund inom fokusområdet *Drogeförebyggande arbete* inom Social hållbarhet. Strategin och det drogförebyggande arbetet under åren 2015-2020 har utvärderats under 2021.

Målet med arbetet är att minska medicinska och sociala skadeverkningar orsakade av konsumtionen av droger. För narkotika gäller nolltolerans och målet är ett narkotikafritt Vaxholm.

Det drogförebyggande arbetet vänder sig till hela befolkningen. Alla åldersgrupper omfattas, men stöd till barn, ungdomar och föräldrar är särskilt prioriterat där ingen användning av droger bland barn och ungdomar under 18 år är visionen. Sedan enheten för samverkan och stöd bildades har mestadels av det operativa arbetet legat under Barn- och utbildningsförvaltningen.

Under åren har bruk av tobak bland elever i årskurs 9 minskat liksom bruket i stort i Sverige. På senare år har en dock kunnat urskilja ett ökat bruk inom snus. Det är svårt att urskilja en trend inom alkoholbruk bland unga i Vaxholm. Eventuellt ses en liten ökning. Antalet unga i kommunen som har testat narkotika ligger dock på liknande nivåer under de senaste fem åren. Däremot har tillgängligheten ökat.

Vårdnadshavare spelar en viktig roll i ungdomars liv och därför har fokus legat på denna målgrupp. Andelen som bjuder hemma har totalt sett gått ned under åren. Under åren har även en ökad och bättre samverkan mellan ungdomsverksamheter, Polis, skola och fritid arbetats upp.

Bedömning

Denna utvärdering visar att samverkansparterna arbetat upp en bra struktur kring det drogförebyggande arbetet som framöver kommer integreras i ordinarie verksamhetsplaner och följas som ett årshjul. Uppföljning och utvärdering sker årligen av hållbarhetschef tillsammans med Ungdomsstödet.

Finansiering

Arbetet finansieras inom ram i samverkan och är ett delat ansvar inom stadens verksamheter.

Förslagets konsekvenser

Bruk av droger i tidig ålder är en riskfaktor. Det finns en tydlig koppling mellan identifierade riskfaktorer och sannolikhet för att utveckla ett missbruk. På samma sätt finns en tydlig koppling mellan skyddande faktorer och deras förmåga att minska betydelsen av riskfaktorer. Majoriteten av Vaxholms stads unga har ett stort antal skyddande faktorer såsom fritidsaktiviteter, sociala nätverk, familj, en bra skolgång, vilka innebär att risken att utveckla riskbruk är liten.

Droganvändningen ser olika ut för pojkar och flickor. All statistik som redovisas utifrån våra brukarundersökningar redovisas utifrån kön. Exempelvis är alkoholintag mer vanligt förekommande hos flickor och att ha provat narkotika är vanligare hos pojkar i årskurs 9 i Vaxholm. Jämställdhetsperspektivet finns integrerat i det drogförebyggande arbetet och en faktor då arbete sker med övriga områden såsom självkänsla, psykisk hälsa med mera.

Underlaget i Vaxholm är dock litet och statistiken ändras drastiskt från årskull till årskull kanske beroende på mindre grupperingar vilka ger stora utslag. Tillgänglighet och grupstryck kan vara faktorer som ger stora utslag i den lilla kommunen.

Fortsatt drogförebyggande arbete sker inom hållbarhetsmål 3. *God hälsa och välbefinnande* och dess delmål enligt stadens hållbarhetsstrategi.

Uppföljning och utvärdering

Årliga brukarundersökningar är ett viktigt underlag för kontinuerlig uppföljning och planeringen för arbetet kommande år. Analysen av de senaste fem åren visar att områden vi behöver fokusera extra på framöver är ungas användning av snus, alkohol och narkotika.

Årlig redovisning sker i stadens hållbarhetsredovisning.

Handlingar i ärendet

Tjänsteutlåtande Utvärdering av Vaxholms stads drogförebyggande strategi år 2015-2020, 2021-06-28
Utvärdering av Vaxholms stads drogförebyggande strategi år 2015-2020, 2021-06-28
Vaxholms stads strategi för det drogförebyggande arbetet 2015-2020, 2021-08-16

Kopia på beslutet till:

För åtgärd: Madeleine Larsson, Hållbarhetschef

Utvärdering av Vaxholms stads strategi för det drogförebyggande arbetet 2015-2020

Emmy Björk, Ungdomsstödet
Emelie Kalén, Ungdomsstödet
Lisa Nyberg, Ungdomssamordnare
Madeleine Larsson, Hållbarhetschef

2021-06-28

Innehåll

Inledning	3
Övergripande mål	3
Vaxholms stads målsättningar	3
Så arbetade vi för att nå våra strategiska mål;	4
Övergripande analys	6
Tobak	6
Alkohol.....	6
Narkotika	6
Övergripande analys av tobak, alkohol, narkotika.....	7
Fritid och främjande aktiviteter	7
Stärker kompetens och samverkan.....	7
Hur arbetar vi framåt?	8

Inledning

2015 antogs Vaxholms stads strategi för det drogförebyggande arbetet. Staden ville genom strategin visa vikten av att samla alla goda krafter som arbetar förebyggande i kommunen. Den skulle vara vägledande för föreningar, företag och organisationer inom Vaxholms geografiska gränser.

Vaxholms stads drogförebyggande arbete ska bedrivas hälsofrämjande och fokusera på friskfaktorer. Strategin syftade även till att stötta arbetet med stadens övergripande vision; *att kommunen skall vara en attraktiv plats att leva och bo på* och ligger som grund inom fokusområdet *Drogeförebyggande arbete* inom Social hållbarhet. Det här är strategins utvärdering.

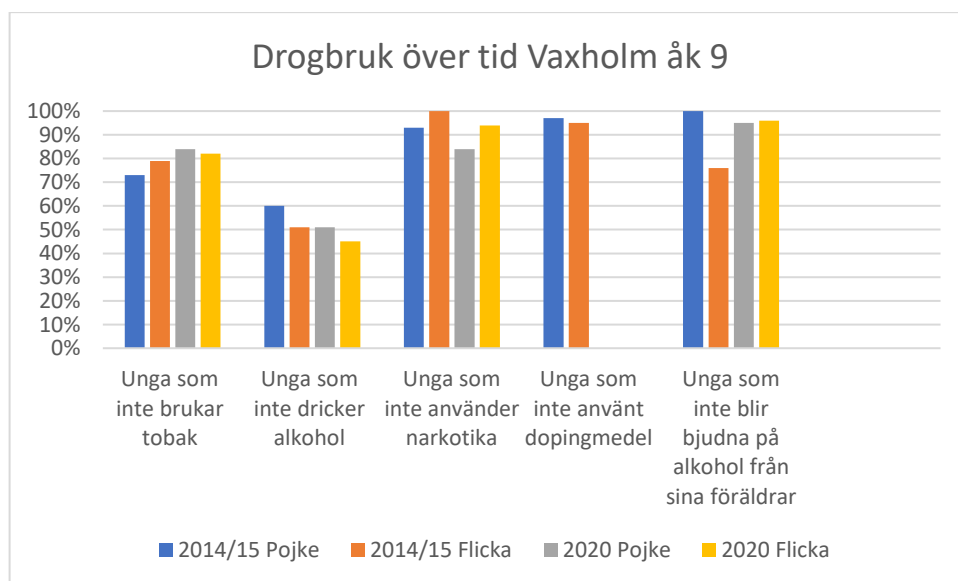
Övergripande mål

Målet är att minska medicinska och sociala skadeverkningar orsakade av konsumtionen av droger. För narkotika gäller nolltolerans och målet är ett narkotikafritt Vaxholm.

Det drogförebyggande arbetet vänder sig till hela befolkningen. Alla åldersgrupper omfattas, men stöd till barn, ungdomar och föräldrar är särskilt prioriterat där ingen användning av droger bland barn och ungdomar under 18 år är visionen.

Vaxholms stads målsättningar

Att öka andelen barn och ungdomar som helt avstår från droger är en övergripande målsättning. I tabellen nedan visas statistik utifrån olika substanser. Observera att användning av dopingmedel inte efterfrågades i enkäten år 2020.

Så arbetade vi för att nå våra strategiska mål;

- 1. Vi ska kartlägga**, analysera och informera om drogvanorna i kommunen.
 - 2015-2020: Stockholmsenkäten/Vaxholmsenkäten har genomförts varje år för elever i åk 9 (vartannat år även för elever i åk 2 på gymnasiet).
 - 2015-2020: Årligen uppföljande föräldramöten för vårdnadshavare till högstadieelever för att presentera resultatet från enkäten. Föräldrar med information om resultaten har skickats ut till hushållen.
- 2. Vi ska stärka kompetensen** i drogförebyggande arbete inom stadens egna verksamheter.
 - 2015: Ungdomsstödet utbildade all personal på fritidsgården i ANDT-frågor och hjälpte till att ta fram en handlingsplan för personal vid påträffande av påverkad ungdom.
 - 2015-2018: Ungdomsstödet gick utbildningar i den förebyggande metoden EFFEKT, HAP (haschavvänjningsprogram), CPU (cannabisprogram för unga), *Älskade förbannade tonåring* och en utbildning om cannabis.
 - 2015-2020: I samband med de årliga drogvane kartläggningarna skickas resultaten vidare till högstadieskolan, dragningar genomförs för politik, ledningsgrupper och verksamheter samt informationen sprids via kommunens kommunikationskanaler.
 - 2020: Ungdomssamordnaren och Ungdomsstödet upprättade en handlingsplan gällande droger som skickades ut till samtliga skolor i kommunen samt fritidsgården.
- 3. Vi ska erbjuda** barn och ungdomar en god skola och en attraktiv, aktiv fritid fri från droger.
 - 2015-2017, 2019-2020: Fritidsgården på Storstugan har haft regelbundna öppettider. Verksamheten var vilande juni 2017-april 2019.
 - 2015-2016, 2018-2020: Det välbesökta skolavslutningsevenemanget FEAST har genomförts (ett mindre evenemang 2020 pga. Corona-pandemin). Kommunens unga har erbjudits arrangerade aktiviteter under skolloven. Ungdomsstödet har anordnat "kvällshäng i sporthallen" för ungdomar.
 - 2018-2019: Ungdomsstödet arbetar enligt ett "preventionsår" med förebyggande och främjande insatser riktat till barn och unga genom skolan.
 - 2018: "Projekt ungdomshälsa" för åk 7-9 på högstadieskolan.
- 4. Vi ska stärka** medborgarnas insikter och förmåga att motstå tobak, alkohol och andra droger och vi ska ge barn, ungdomar och föräldrar stöd i dessa frågor.
 - 2015-2019: Ungdomsstödet höll föräldraskapsutbildningen *Älskade förbannade tonåring* (uteblev 2020 pga. Corona-pandemin), vilken stärker föräldrar i deras föräldraskap.

- 2015-2020: Information via kommunikationskanaler; *Be-smart-don't-start-kampanj*, förebyggande metoden EFFEKT genomförs på högstadieskola, IQ's Tonårsparlör utskick uppmärksammas varje år, öppna föräldraföreläsningar om droger, utskick antilangningsbudskap till alla 20-åringar varje år.
 - 2017-2019: Ungdomsstödet har arbetat med RoS (respekt och självrespekt) i åk 7 inom "preventionsåret".
 - 2017-2020: Samtliga åk 6 har erbjudits att Ungdomsstödet håller en tobakslektion under den tobaksfria veckan och lyft kampanjen *Be smart don't start*.
 - 2018-2020: Informationsmöte för föräldrar inför valborg gällande drogläget i Vaxholm, trender över tid, föräldrars förhållningsätt kring alkohol och droger samt information om nattvandring. Det har skett i samverkan mellan polis, hållbarhetschef, nattvandring.nu och Ungdomsstödet.
- 5. Vi ska genom information och tillsyn** bidra till att handel, restauranger och medborgare följer lagarna på alkohol- och tobaksområdet. Försäljning till minderåriga, langning och annan illegal handel med droger ska motverkas i samarbete med polisen.
- 2015-2019 (uteblev 2020 pga. Corona-pandemin): SRMH höll årligen i kurs för krögare i ansvarsfull alkoholservering.
 - 2015, 2016, 2018 (uteblev 2020 pga. Corona-pandemin): Kontrollköp av tobak hos kommunens alla tobakshandlare med SRMH.
 - 2016-2020: Tänk-om-kampanj (anti-langning) utanför Systembolaget tillsammans med polisen. Samt antilangningsutskick till kommunens samtliga 20-åringar.
 - 2019 - Ny tobakslag uppmärksammas via stadens kommunikationskanaler.
- 6. Vi ska samarbeta** med föräldrar, föreningar, regionen, polisen och andra myndigheter. Vi ska hjälpas åt att utveckla, samordna och genomföra ett aktivt drogförebyggande arbete.
- 2015-2020: Ungdomsstödet har regelbundet anordnat nattvandring. Ungdomsstödet har själva nattvandrat under Valborg tillsammans med föräldrar och/eller föreningar. Ungdomsstödet har erbjudit HAP och CPU till ungdomar i samverkan med Socialtjänsten.
 - 2015-2020: Ungdomsstödet har samverkat med Mini Maria och andra kommuners ungdomsstöd och fältare. Nära samverkan och samarbete med områdes-, kommun- och ungdomspoliser. Genom nätverket ROSAM (roslagskommunerna) samverkan kring gemensamt preventionsarbete.
 - 2015-2020: Kontinuerlig samverkan och kunskapspåfyllnad via Länsstyrelsens nätverk "spindelklubben" för preventionssamordnare i Stockholms län. Deltagit i olika seminarier kopplat till frågor inom ANDTS (alkohol, narkotika, doping, tobak och spel).

Övergripande analys

Tobak

Bruk av tobak bland elever i årskurs 9 har minskat genom åren liksom bruket i stort i Sverige. Lagen om rökförbud trädde i kraft under juli 2019. Det innebär att det inte längre är tillåtet att röka på exempelvis lekplatser, busshållplatser, perronger och uteserveringar. Den har troligtvis bidragit till fortsatt minskning. I enkäterna bland unga syns däremot en oroande trend i att bruk av snus bland unga har ökat med åren.

Ungdomsstödet sprider kontinuerligt information via antitobakskampanjen Be-smart-don't-start-kampanjen. Den tobaksfria veckan som återkommer årligen anses vara positiv att genomföra i årskurs 6, innan de flesta har haft möjlighet att testa tobak. Under lektionen får eleverna bland annat göra värderingsövningar och rollspel kring att stå emot gruppptryck. Genom att ha fått öva på att säga nej kan det vara enklare att stå upp för sina åsikter i en pressad situation. Att lektionen är återkommande och erbjuds likvärdigt till samtliga mellanstudieskolor i kommunen tror vi har varit framgångsrikt. Lektionen fokuserar främst på cigaretter, varför det finns anledning att planera in mer material om snus framöver.

Alkohol

Det är svårt att urskilja en trend inom alkoholbruk bland unga i Vaxholm. Tittar vi på statistiken från år 2015 till 2020 har det blivit vanligare bland ungdomarna i åldersgruppen att dricka alkohol. Siffrorna har dock gått upp ned mellan årskullarna vilket kan bero på att underlaget är relativt litet och därmed känsligt. Vi ser generellt att färre avstår från att dricka alkohol. Ungdomsstödet hör från ungdomar och samverkanspartners att det är enklare att få tag på alkohol idag, bland annat via sociala medier. Det är ett nytt tillvägagångssätt som tillkommit under de senaste åren.

Genom åren har det även gått upp och ner i antalet vårdnadshavare som deltagit i informationsmöten om alkohol, tobak och narkotika inför Valborg. Enkäterna visar däremot att föräldrar har blivit mer restriktiva när det kommer till att bjuda sitt barn på alkohol. Kommunens återkommande informationsutskick och föräldrabrev inför större högtider samt samarbete med polisen utanför systembolaget inför Valborg kan ha gett effekt. Nattvandring har även ökat i kommunen genom åren vilket innebär att fler vuxna rör sig utomhus och det kan bidra till en ökad medvetenhet hos föräldrar.

Narkotika

Det har blivit enklare att få ta på droger genom åren. Tillgängligheten har bland annat ökat via internet och sociala medier. Polisen i Södra Roslagen har tillsammans med kommunerna informerat utifrån ett framarbetat material, *Föräldraskolan*. Polisen menar att inställningen till droger har blivit mer liberal och att många unga använder droger för att de mår dåligt (*Föräldraskolan*, 2020). Ungas inställning tillsammans med tillgängligheten bidrar till att fler än någonsin har haft möjlighet att testa narkotika. Antalet unga i kommunen som har testat narkotika ligger dock på liknande nivåer under de senaste fem åren. Kommunens verksamheter samverkar regelbundet med varandra och med polisen. Under året har Polisen kunnat tillgripa smuggelsprit och narkotika tack vare tips.

Den övergripande handlingsplanen för agerande vid drogupptäckt vilken utformats till skolor och fritidsgården möjliggör ett likvärdigt förhållningssätt.

Övergripande analys av tobak, alkohol, narkotika

Vi vet att vårdnadshavare spelar en viktig roll i ungdomars liv och därför arbetar vi med kontinuerliga utskick till målgruppen. Inför Valborg hålls ett årligt informationsmöte för vårdnadshavare tillsammans med ungdomsstödet, polis, nattvandring och hållbarhetschef. Inbjudan skickas ut via Unikum och sprids i sociala medier. Framöver finns en tanke om att anordna dessa informationsmöten digitalt för att det ska bli mer lättillgängligt och fler vårdnadshavare förhoppningsvis deltar.

Ungdomsverksamheterna har en nära kontakt och samarbetar kontinuerligt genom att uppdatera varandra om rykten eller "utmaningar" som pågår bland ungdomar. Informationen sprids via Unikum och i sociala medier för att nå ut till vårdnadshavare.

Ungdomsstödet arbetar med preventionsåret i skolorna bidrar till att integrera olika ämnen i undervisningen. Ämnen som diskuteras är bland annat normer, självkänsla och risker med tobak, alkohol och andra droger. En tanke framåt är att erbjuda lektionspass i årskurs 7 om narkotika. Dock hänger det mycket på samverkan mellan skola och ungdomsverksamheterna och ett framgångsrikt arbete med preventionsåret sker.

Fritid och främjande aktiviteter

Fritidsgården på Storstugan har haft öppet regelbundna tider under majoriteten av åren. På fredagskvällar har den drogfria verksamheten öppet till klockan 23 med aktiviteter ledda av ungdomsledare. På fredagar är verksamheten välbesökt, främst av elever i högstadieålder. Det finns implementerade rutiner om en ungdom besöker fritidsgården drogpåverkad.

Det välbesökta skolavslutningsevenemanget FEAST har blivit mer populärt för varje år. 2015 besökte 282 stycken barn och ungdomar i årskurs 4 till årskurs 3 på gymnasiet evenemanget. 2019 var besöksantalet uppe på 414 stycken barn och ungdomar. På grund av Corona-pandemin fick evenemanget planeras om år 2020 och genomföras i mindre skala utifrån restriktionerna. Evenemanget har ett gott rykte och bidrar till att många barn och unga befinner sig i ett drogfritt sammanhang på skolavslutningsdagen.

Kommunen erbjuder årligen lovaktiviteter till barn och unga. Det sker ibland i egen regi och ibland i lokala föreningars regi. Det finns en mycket god samverkan med lokala föreningar i kommunen som gynnar våra barn och unga. Sedan 2014 har även antalet nattvandringar av föräldrar och föreningar ökat markant i kommunen, från 3 tillfällen 2016 till 21 tillfällen under 2020.

Ytterligare samverkan med föreningar bör kunna ske. Exempelvis att samtliga föreningar bör ha en drogpolicy för att beviljas bidrag från kommunen vilket flera andra kommuner införlivat.

Stärker kompetens och samverkan

Vi fortbildar oss löpande och uppdaterar oss kring ungdomstrender och forskning i ungdomsrelaterade ämnen. Vi är med i olika nätverk och samverkar med andra nordostkommuner. Kommunen har en trygghets- och säkerhetsgrupp som ses regelbundet och uppdaterar varandra om läget i olika verksamheter och rapporterar kring trender och händelser bland ungdomar samt eventuell oro.

Då Vaxholm inte har ett eget gymnasium har samverkan med våra grannkommuner varit mycket viktigt genom åren. Preventionssamordnare, fältare och fritidsgårdspersonal samt att kommunernas kommunpolis arbetar i nära samverkan. Drogbruk bland gymnasieelever har sett

liknande ut. Vi ser dock att andelen som brukar är betydligt högre i gymnasieåldern vilket talar för att vi behöver arbete förebyggande under högstadietiden.

Hur arbetar vi framåt?

Stockholms- och Vaxholmsenkäten är våra årliga brukarundersökningar och är ett viktigt underlag för planeringen för arbetet kommande läsår. Analysen av de senaste fem åren visar att områden vi behöver fokusera extra på framöver är ungas användning av snus, alkohol och narkotika.

Denna utvärdering visar att vi arbetat upp en bra struktur kring det drogförebyggande arbetet som framöver kommer integreras i ordinarie verksamhetsplaner och följas som ett årshjul. Uppföljning och utvärdering sker årligen av hållbarhetschef tillsammans med Ungdomsstödet.

Vaxholms stads strategi för det drogförebyggande arbetet 2015-2020

Staden vill genom strategin visa vikten av att samla alla goda krafter som arbetar förebyggande i kommunen. Den skall vara vägledande för föreningar, företag och organisationer inom Vaxholms geografiska gränser.

Vaxholms stads drogförebyggande arbete ska bedrivas hälsofrämjande och fokusera på friskfaktorer. Strategin syftar även till att stötta arbetet med stadens övergripande vision; *att kommunen skall vara en attraktiv plats att leva och bo på* och ligger som grund inom fokusområdet *Drogförebyggande arbete* inom Social hållbarhet.

Definitioner

- En drog är en substans som verkar berusande/sinnesförändrande och beroendeframkallande.
- Hit räknas bland annat tobak, alkohol, narkotika, snifningspreparat, tändargas, dopningspreparat samt läkemedel som missbrukas.
- Drogmisbruk är upprepad drogkonsumtion som inte är medicinskt motiverad och som leder till funktionsnedsättning och/eller återkommande sociala eller mellanmänskliga problem.

Övergripande mål

Målet är att minska medicinska och sociala skadeverkningar orsakade av konsumtionen av droger. För narkotika gäller nolltolerans och målet är ett narkotikafritt Vaxholm.

Det drogförebyggande arbetet vänder sig till hela befolkningen. Alla åldersgrupper omfattas, men stöd till barn, ungdomar och föräldrar är särskilt prioriterat där ingen användning av droger bland barn och ungdomar under 18 år är visionen.

Strategiska mål

- Stöd till föräldrar ska erbjudas i det hälsofrämjande och förebyggande arbetet
- Erbjuda drogfria miljöer för våra ungdomar att vistas i
- Verka för att tillgängligheten av tobak, alkohol och narkotika minskar
- Skolan ska främja utvecklingen av en hälsosam livsstil och erbjuda ett gott och tryggt skolklimat
- Idrotts- och föreningsliv ska i ökad utsträckning och mer metodiskt arbeta med olika värdegrunds frågor

Vaxholms stads målsättningar

- Öka andelen barn och ungdomar som helt avstår från droger
- Minska tobaksanvändningen
- Motverka missbruk av alkohol
- Nolltolerans för narkotika
- Nej till dopning
- Ansvarsfull försäljning, hantering och servering av alkohol och tobak
- Minska andelen föräldrar som bjuder sina barn och ungdomar på alkohol och tobak (droger)

Vi når våra mål genom att:

- **Vi ska kartlägga**, analysera och informera om drogvanorna i kommunen.
- **Vi ska stärka kompetensen** i drogförebyggande arbete inom stadens egna verksamheter.
- **Vi ska erbjuda** barn och ungdomar en god skola och en attraktiv, aktiv fritid fri från droger.
- **Vi ska stärka** medborgarnas insikter och förmåga att motstå tobak, alkohol och andra droger och vi ska ge barn, ungdomar och föräldrar stöd i dessa frågor.
- **Vi ska genom information och tillsyn** bidra till att handel, restauranger och medborgare följer lagarna på alkohol- och tobaksområdet. Försäljning till minderåriga, langning och annan illegal handel med droger ska motverkas i samarbete med polisen.
- **Vi ska samarbeta** med föräldrar, föreningar, landstinget, polisen och andra myndigheter. Vi ska hjälpas åt att utveckla, samordna och genomföra ett aktivt drogförebyggande arbete.

Uppföljning

Varje år planeras och genomförs aktiviteter i linje med strategin i *handlingsplan för social hållbarhet*. Uppföljning och utvärdering sker varje år genom inhämtad lokal och regional data baserad på hälso- och drogvaneundersökningar. En större utvärdering och uppdatering av strategin sker år 2020 i samband med att strategin för social hållbarhet utvärderas.

Inom Vaxholm stads arbete med social hållbarhet står medborgarnas trygghet och hälsa i centrum.

Socialförvaltningen
Johanna Frunck
Nämndsekreterare/utredare

Redovisning av delegeringsbeslut till 2021-08-24

Förslag till beslut

Informationen noteras till protokollet.

Ärendebeskrivning

Socialnämnden har överlåtit beslutanderätt till utskott, ordförande och tjänstepersoner i enlighet med socialnämndens delegeringsordning.

I kommunallagen (6 kap 40 § samt 7 kap. 8 §) framgår att nämnden ska besluta i vilken utsträckning beslut som har fattats på delegation ska anmälas till den. Beslut som inte anmäls ska protokollföras särskilt, om beslutet får överklagas enligt bestämmelserna i 13 kap.

Socialnämnden har beslutat att endast beslut som överklagas med laglighetsprövning ska redovisas till nämnden (SN 2020/§56).

Till socialnämndens sammanträde 2021-08-24 finns inga delegeringsbeslut att rapportera.

Handlingar i ärendet

Tjänsteutlåtande, 2021-06-14

VAXHOLMS STASOCIALNÄMNDEN									
									
				Uppdaterad 2020-06-14				SN 2021/8.009	
Utestående uppdrag till förvaltningen									
Uppgifter markerade med * är obligatoriska									
Nr.*	Rubrik*	Beskrivning*	Beslutsdatum*	Status	Förvaltningens kommentar	Förvaltning	Uppskattad tidsåtgång (intern)	Uppskattade externa kostnader	Klart senast*
1	Förvaltningen ska vid behov och minst kvartalsvis informera socialnämnden kring drift, åtgärder och uppföljningar på Vaxholms äldreboende.		2019-06-11						
2	Förvaltningen får i uppdrag att genomföra en kompletterande granskning av Olivia omsorg utifrån påtalade brister i aktuell granskning.		2021-05-25/ §37						September - 21